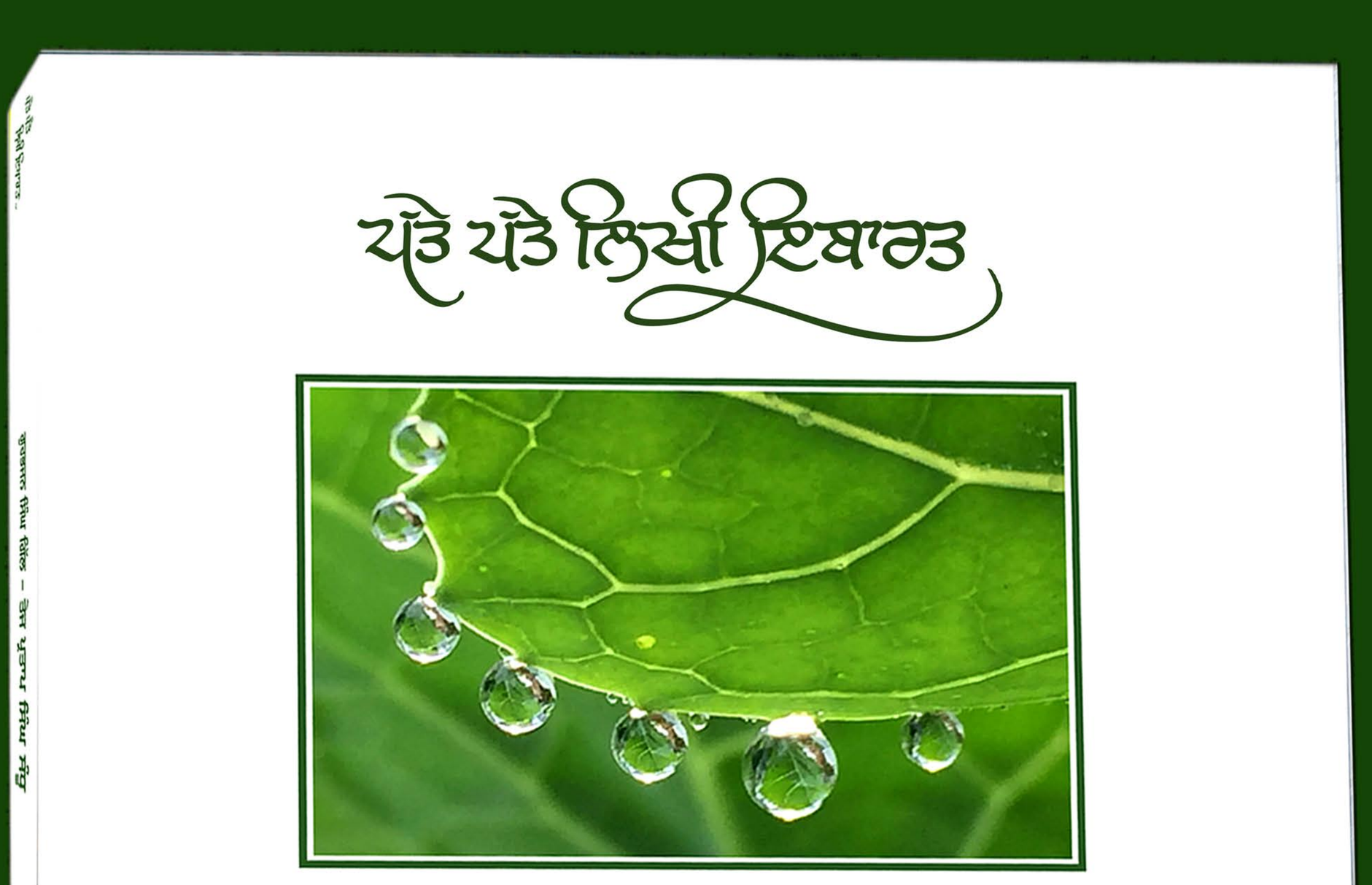
ਚੋਣ ਚੋਣ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ - ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਪੱਤੇ ਪੱਤੇ
ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ...

Patte Patte

Likhī Ibārat

by

© Gurbhajan Singh Gill | Tej Partap Singh Sandhu
Phone : +91-98726 31199, +91-98140 18966
E-mail:sandhu.tps@gmail.com

Design
Santosh Sen | Parmod Sharma

First Print : March 2021

ISBN : 81-87526-90-4

Price : ₹500/-

Distributors :
Singh Brothers
S.C.O. 223-24, City Centre, Amritsar -143 001
Tele: 0183-2543965, 2550739
E-mail: singhbro1@yahoo.co.in
Website: www.singhbrothers.com

Publishers :

Satvic Books
S.C.O. 225, City Centre
Amritsar -143 001

S. Sobha Singh
Memorial Foundation (Regd.)
Sri Hargobindpur (Gurdaspur)

Printers :
PRINTWELL
146, Industrial Focal Point, Amritsar - 143 001

ਬਲਿਹਾਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਵਸਿਆ ।।

ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ

ਨਿਰੰਤਰ ਤੁਰਦੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ

ਸਮਰਪਿਤ

ਪੰਤੋ ਪੰਤੋ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ...

ਅਗੇਤਰ

ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰੀ ਨੇ ਸਾਡਾ ਸਹਿਜ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਵਾਹੋਦਾਹੀ ਭੱਜਦੇ ਫਿਰਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਚੁਫ਼ੇਰੇ ਫ਼ੈਲੀ ਬਲਿਹਾਰੀ ਦੀ ਸਿਰਜੀ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਤਿਤਲੀਆਂ ਫੜਦੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗ ਗੁਆਚ ਚੱਲੇ ਨੇ। ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਜੂਦ ਮਰ ਮੁੱਕ ਰਹੇ ਨੇ। ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਨਿਗੂਣਾ ਸਮਝ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੱਖ ਦੇ ਨੇੜਲਾ ਸੰਸਾਰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ। ਘਰ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚਲਾ ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਹੀ ਨਿਹਾਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਤਰੇਲ ਤੁਪਕੇ, ਪੱਤ ਪਤਰਾਲ, ਫੁੱਲ ਫੁਲਾਕਾ, ਤਣੇ, ਟਾਹਣੀਆਂ, ਜੜ੍ਹਾਂ, ਕਿਰੇ ਹੋਏ ਪੱਤੇ, ਝੜੇ ਹੋਏ ਫੁੱਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕੋਲ ਖਲੋਣ ਲਈ ਬੁਲਾ ਰਹੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਗੇ। ਮਨ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ'ਚ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਪਲ ਵੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਈਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸਮਾਦੀ ਬਲਿਹਾਰੀ ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਉਦਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ, ਖੇੜਾ ਬਖਸ਼ਣਗੇ।

ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹਰ ਕਿਣਕਾ ਮਾਣਨ ਤੇ ਜਾਣਨ ਯੋਗ ਹੈ।ਤੀਸਰਾ ਨੇਤਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪਛਾਣ ਤੇ ਮਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਤੀਸਰਾ ਨੇਤਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਸਹਿਜ, ਸੰਤੁਲਨ, ਸੁਜਾਗ ਤੇ ਸੁਹਜ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਈਫੋਨ ਦੇ ਕੈਮਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਕਲਾਵੰਤ ਮਿੱਤਰ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਦੀ ਬਗੀਚੀ 'ਚੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ 103 ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਿਆ ਤੇ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ, ਕਿਸ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਸਨਮੁਖ ਕਲੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਵੀ ਕਲਾ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵੀ ਵੇਖਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੁਫ਼ਤਗੂ ਕਰਾਂ, ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਪੜ੍ਹਾਂ, ਸੁਨੇਹੇ ਜਾਣਕੇ ਅੱਗੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਾਂ। ਸ਼ਬਦ ਸੀਮਾ ਵੀ ਮੈਂ ਆਪੇ ਮਿਥ ਲਈ। ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਪਸਾਰੇ 'ਚੋਂ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਂ ਤੇ ਸਮਝਾਵਾਂ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਉਪਦੇਸ਼ "ਬਲਿਹਾਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਵਸਿਆ" ਅਧੀਨ ਸ਼ਬਦ ਸਰੂਪ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਫ਼ਤਗੂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ।ਮੇਰੀ ਪੋਤਰੀ ਅਸੀਸ ਦੇ 25 ਸਤੰਬਰ 2018 ਸਵੇਰ ਸਾਰ ਹੋਏ ਜਨਮ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਸਹਿਯਾਤਰਾ ਦਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਮਹਾਤਮ ਹੈ। ਇੰਜ ਲੱਗਦੈ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਤੋਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਮੇਰੀ ਇਹ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਇੱਕ ਸਾਲ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ, ਇਸ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਸਵਾਲ ਜਿੱਤ ਹਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਈ ਸਹਿਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸੀ।ਇਸ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੀਆਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਕੇਵਲ ਦੋ ਹੀ ਬੀਬੀਆਂ ਗਵਾਹ ਨੇ, ਸਾਡੀਆਂ ਜੀਵਨ ਭੇਤਣਾਂ ਸਤਬੀਰ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ। ਇਹ ਸਹਿਯਾਤਰਾ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਫ਼ਲ ਜਾਂ ਅਸਫ਼ਲ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪਰਖ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥ ਹੈ।

ਮੈਂ ਰਾਏਕੋਟ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰ: ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸ: ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ(ਸੱਰੀ) ਕੈਨੇਡਾ, ਸ: ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ (ਰਜਿ:) ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਪੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ: ਪਿਰਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਕਲਾ ਪ੍ਰਸਤ ਵੀਰ ਸ: ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ ਤੇ ਸ: ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦੀਪਕ ਜੀ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਬਿਨ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧਾਰ ਸਕਣਾ।

ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਜਿਹੀ ਸਿਰਜਣਾ

‘ਪੱਤੇ ਪੱਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ’ ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੇ ਲਿਖਤ ਦੋਹਾਂ ’ਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਪਰ ਇਸ ਤੋਰ ’ਚ ਮੂਕ ਮਨ ਨਾਲ ਗੁਫ਼ਤਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਮਹਿਕ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਤਹਿ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹੋ ।

ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਰਤੇ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮੁੱਚ ’ਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦੇ। ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਤਰੇ ਕਤਰੇ, ਪੱਤੇ ਪੱਤੇ ’ਚੋਂ ਉਸਦੀ ਨੁਹਾਰ ਤੱਕਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਹਾਰੀ-ਸਾਰੀ ਦੇ ਵੱਸ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਅੱਖ (ਕੈਮਰੇ) ਅਤੇ ਕਲਮੇ ਵਾਲੀ ਉਂਗਲ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਸੋਚ ਨੇ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਹਰ ਤਸਵੀਰ ਤੇ ਉਸ ਹੇਠਲੀ ਗਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੀ ਲਿਖਤ ਇਕ ਪਵਿੱਤਰ ਸੂਤਰ ਵਰਗੀ ਹੈ ਜੋ ਲਘੂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਦੀਰਘ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਬਿਰਖ਼ਾਂ ਬੂਟਿਆਂ ਦੇ ਫੁੱਲ-ਪੱਤੇ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਨਿੱਘ ਤੇ ਠਾਰ ਨੂੰ ਝੱਲਦੇ, ਧੁੱਪਾਂ ਸਹਿਣ ਕਰਕੇ, ਹਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਤੱਕਦੇ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਰੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ, ਹੋਂਦ ਤਕ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਤ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ, ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਹੈ ਕੁਦਰਤ ਦਾ। ਇਹ ਪੱਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਵੱਡੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਪੋਥੀ ਦੇ ਰਹੱਸੀ-ਰਮਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਸਫ਼ੇ ਹਨ ।

ਹਰ ਬਿਰਖ ਇਕ ਮਹਾਂ-ਕਾਵਿ ਹੈ। ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਹਰਫ਼ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੇ। ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਇਹ ਹਰਫ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਦੀ ਲਿਖਤ ਨੇ ਉਸ ਪੜ੍ਹਤ ਨੂੰ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਢਾਲ ਕੇ ਇਬਾਰਤ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਇਹੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ :

ਇਤਨੀ ਬੁਲੰਦ ਅਪਨੀ ਨਿਗਾਹੋਂ ਕੋ ਕੀਜੀਏ,
ਕਤਰਾ ਭੀ ਆਪ ਦੇਖੇਂ ਤੋਂ ਦਰਿਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ।

ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ (ਪ੍ਰੋ:)
ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ
ਲੁਧਿਆਣਾ

ਵੇਲ ਬੂਟਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਮਸਤਕ ਪੱਤਰਾਂ ਉੱਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ।
ਫੁੱਲ ਪੱਤੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋਈਆਂ ਥਾਣੀਂ, ਕੁਦਰਤ ਅੰਦਰ ਵੜ ਸਕਦੇ ਹੋ।
ਪੱਤੇ ਪੱਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ, ਜੇਕਰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਿੱਖ ਲਵੋ ਤਾਂ,
ਹਰਫ਼ ਹਰਫ਼ ਪੌੜੀ ਦਰ ਪੌੜੀ, ਸਰਬ ਚੋਟੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ।

01

ਪੱਤੇ ਪੱਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਸੂਰਜ ਦੀ ਅੱਖ ਰਹਿਮਤ ਬਣ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਧਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਵੇਖ ਲਵੋ ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਕੀ ਕੀ ਜਲਵੇ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।
ਵਣ ਹਰਿਆਲੇ ਅੰਦਰ ਪੱਤੀਆਂ ਜ਼ਰਦ ਲਬਾਂ ਤੇ ਜੀਕੂੰ ਲਾਲੀ,
ਇੱਕ ਅਸੀਸ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਕਰਕੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

02

ਚੰਤੇ ਚੰਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਸਾਵੀ ਵਰਦੀ ਪਹਿਨ ਖਲੋਤੀ ਕਦਰਤ ਦਾ ਪਤਾਪ ਕਮਾਲ।
ਵਕਤ ਬੜਾ ਹੀ ਨੇੜੇ, ਖਿੜਨੇ, ਕੁੱਛੜ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਸੂਹੇ ਲਾਲ।
ਚੜ੍ਹਦੀ ਧੁੱਪ ਤੋਂ ਕਿਰਨਾਂ ਲੈ ਕੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰਸ ਘੋਲ ਰਹੀ ਹੈ,
ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਨੇ ਮਾਨਣ ਵਾਲੇ, ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਹੋਣ ਨਿਹਾਲ ।

03

ਚੜੇ ਚੜੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਧਰਤੀ ਦੇ ਪੁੱਤ ਬਿਰਖ਼ ਨਿਮਾਣੇ, ਥੋੜੀ ਜਹੀ ਥਾਂ ਮੱਲਦੇ।
ਵਾਹ ! ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਜਲਵਾ ਵੇਖੋ ਸਾਨੂੰ ਪੱਖੀਆਂ ਝੱਲਦੇ।
ਹਰ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਲਾਲੀ ਖ਼ਾਤਰ ਬੀਜ ਲਵੋ ਹਰਿਆਲੀ,
ਜੇ ਚਾਹੋ ਜੱਗ ਕਹੇ ਸਪੁੱਤਰ, ਫ਼ਿਕਰ ਕਰੋ ਕੁਝ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ।

04

ਚੱਤੇ ਚੱਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਕਾਹਨੂੰ ਮੁਰਝਾਇਆ ਓਇ ਤੂੰ ਫੁੱਲ ਹੈਂ ਗੁਲਾਬ ਦਾ।
ਏਨਾ ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਤੇਰੇ ਕਿਉਂ ਸ਼ਬਾਬ ਦਾ।
ਮਿਲਿਆ ਜਵਾਬ, ਸੁਣ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਿਆ,
ਜੜ੍ਹਾਂ ਚ ਸਿਉਂਕ ਮੇਰੇ, ਵਾਸੀ ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ।

05

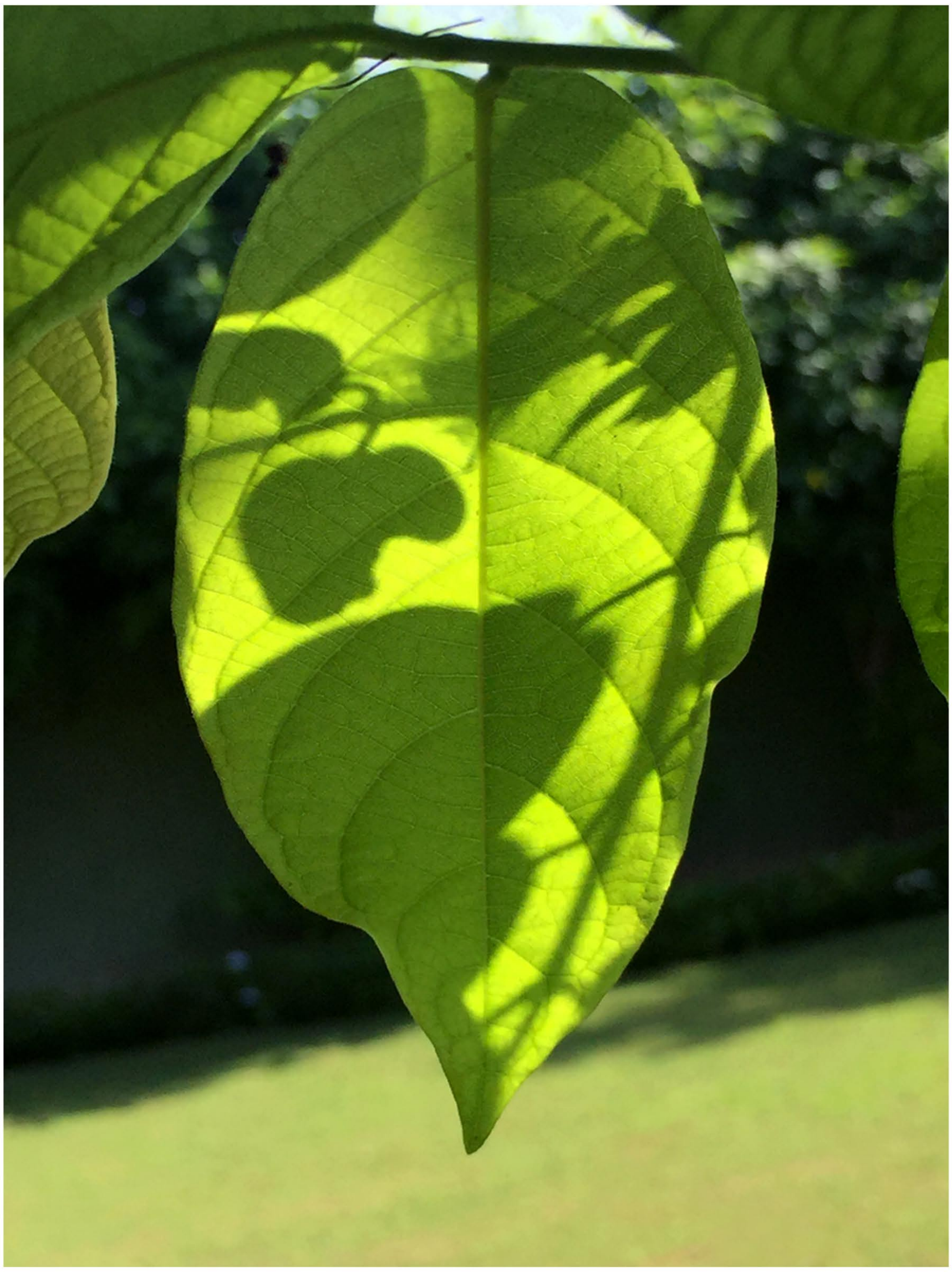
ਚੰਤੇ ਚੰਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਸੁਰਖ਼, ਗੁਲਾਬੀ, ਨੀਲੀ, ਪੀਲੀ ਡੋਡੀ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਵਾਸਾ।
ਖਿੜਿਆਂ ਰੌਣਕ ਲੱਗ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਹੈ ਭਰਵਾਸਾ।
ਨਾ ਤੋੜੀਂ ਨਾ ਲਗਰ ਮਰੁੰਡੀਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਹੈ ਵਿਸਮਾਦ ਪਰਾਗਾ,
ਸੱਖ ਮ ਸੱਖਣਾ ਭਟਕੇਂਗਾ ਫਿਰ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਫੜ ਖ਼ਾਲੀ ਕਾਸਾ।

06

ਚੱਤੇ ਚੱਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੂਰਜ ਵੰਡਦਾ ਫਿਰਦੈ, ਵੇਖ ਲਵੋ ਚਾਨਣ ਦੀ ਮਹਿੰਦੀ।
ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਪਵੇ ਚਾਨਣਾ, ਉਸ ਥਾਂ ਹਰ ਪਲ ਬਰਕਤ ਰਹਿੰਦੀ ।
ਮਹਿੰਦੀ ਦੇ ਪੱਤ ਘੋਟ ਘੋਟ ਕੇ, ਦੁਨੀਆਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਲੀਏਂ ਲਾਵੇ,
ਇਹ ਰੰਗ ਕੱਚੇ ਲਹਿ ਜਾਣੇ ਨੇ, ਚਾਨਣ ਦੀ ਮਹਿੰਦੀ ਨਾ ਲਹਿੰਦੀ ।

07

ਚੜੇ ਚੜੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਜਦ ਤਕ ਮੇਰੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਲਾਮਤ, ਮੈਂ ਨਾ ਗੂੜ੍ਹ ਹਨ੍ਹੇਰ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ।
ਵੀਰ ਮੇਰਿਆ ! ਜੀਣ ਜੋਗਿਆ, ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਰਦਾ ।
ਟਾਹਣੀ ਪੱਤੇ ਫ਼ਲ ਫੁੱਲ ਮੇਰੇ, ਸਗਲ ਵਜੂਦ ਹਵਾਲੇ ਤੇਰੇ,
ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣ ਜਾਈਏ, ਨਾ ਫਿਰ ਤੂੰ ਨਾ ਮੈਂ ਹੀ ਮਰਦਾ ।

08

ਚੱਤੇ ਚੱਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਰੋਕੋ ਵਗਣੋਂ ਤਪਦੀਆਂ ਪੌਣਾਂ, ਮਨ ਮਸਤਕ ਦੀ ਜੂਹੇ।
ਇਹ ਹੀ ਵਧ ਕੇ ਘਰ ਦਰ ਮੱਲੇ, ਪਾਉਂਦੀ ਜਿਸਮ ਫਲੂਹੇ ।
ਐਸੀ ਸੋਚ ਛਿੜਕ ਲਉ ਵੀਰੋ, ਰੂਹ ਦੇ ਤਪਦੇ ਵਿਹੜੇ,
ਪੱਤ ਹਰਿਆਲੇ, ਸੁਰਖ਼ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ, ਤੱਤੀ ‘ਵਾ ਨਾ ਲੂਹੇ।

ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਏਦਾਂ ਤੱਕਿਓ, ਜਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਵਰਕੇ।
ਬਿਰਖ਼ ਕਹਿਣ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਪੜ੍ਹ ਲਉ, ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੇ ਵਰਕੇ
ਹੇ! ਮਨ ਮੇਰੇ, ਤੇਰੇ ਸਨਮੁਖ, ਵੇਖ ਕਿਵੇਂ ਕੁਦਰਤਿ ਬਲਿਹਾਰੀ,
ਟਾਹਣੀ ਟਾਹਣੀ ਲਿਖ ਦਿੱਤੇ ਨੇ, ਧਰਤੀ, ਕੌਲ ਕਰਾਰ ਦੇ ਵਰਕੇ।

ਚੰਤੇ ਚੰਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਮੋਹ ਸੱਖਣੇ ਮਨ, ਟੁੱਟ ਕੇ ਟਾਹਣੀਓਂ ਸੁੱਕਦੇ ਸੁੱਕਦੇ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਸੋਹਣੇ ਦਿਸਦੇ ਹਰੀਅਲ, ਤੋਤੇ, ਸਾਂਝ ਭਰੱਪਣ ਟੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਲਗਰ ਝੂੰਮਦੀ, ਜਦ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਸੰਗ ਆਢਾ ਲਾਵੇ,
ਜਨਮ ਜ਼ਾਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਟੁੱਟਦੇ, ਮਗਰੋਂ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਵਿੱਚ ਪੋਟਲੀ ਰਹਿਮਤ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਵਰਦਾਨ ਭੇਜਿਆ ।
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਖੇੜੇ, ਵੱਸਣ ਵਿਹੜੇ, ਸੁਰਖ਼ ਸ਼ਗਨ ਸਾਮਾਨ ਭੇਜਿਆ ।
ਫਿਰ ਵੀ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਜੇ ਰੱਜਦਾ, ਇਹ ਸਭ ਲੈ ਕੇ ਰੋਈ ਜਾਵੇ,
ਰੱਬ ਵੀ ਸੋਚੇ, ਮੈਂ ਧਰਤੀ ਤੇ, ਇਹ ਕੈਸਾ ਇਨਸਾਨ ਭੇਜਿਆ।

ਬਦਲ ਗਏ ਰੰਗ ਪਿੱਪਲ ਪੱਤਿਓ, ਰੁੱਤ ਬਦਲਣ ਤੇ ਝੜ ਜਾਉਗੇ।
ਕਿਰ ਜਾਵਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਧਰਤ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਅੰਦਰ ਵੜ ਜਾਉਗੇ।
ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ, ਪਲ ਪਲ ਰੰਗ ਵਟਾਵੇ, ਵੇਖੋ,
ਜਦੋਂ ਫੁਟਾਰੇ ਦੀ ਰੁੱਤ ਆਈ, ਫਿਰ ਟਾਹਣਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਉਗੇ।

ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਚਿਹਰਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਕਦੇ ਜਾਂਦੇ।
ਭਰੇ ਭਰਾਤੇ ਜੰਗਲ ਮੰਗਲ, ਬਿਨ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਂਦੇ।
ਹੇ ਮਨ ਮੇਰੇ! ਤਨ ਤੰਦੂਰ ਚ ਅਗਨ ਬਾਲਦਾ ਸੜ ਜਾਵੇਂਗਾ,
ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਬਾਗਬਾਨ ਕਿਉਂ, ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣੋਂ ਉੱਕਦੇ ਜਾਂਦੇ।

ਹਰ ਬੂਟੇ ਦੀ ਰੀਝ ਸਦੀਵੀ ਜੀਵਣ ਪੱਤ ਹਰਿਆਲੇ।
ਫੁੱਲਾਂ ਲੱਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਗਾਵਣ, ਗੀਤ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਵਾਲੇ।
ਹਰ ਇੱਕ ਜੀਂਦੀ ਟਾਹਣੀ ਦਾ ਮੂੰਹ, ਸੁਰਖ਼ ਸੰਧੂਰੀ ਹੋਵੇ,
ਵੇਲ ਬੂਟਿਆਂ ਥਾਣੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਜਦ ਧਰਤੀ-ਮੂੰਹ ਤਾਲੇ।

ਚੰਤੇ ਚੰਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

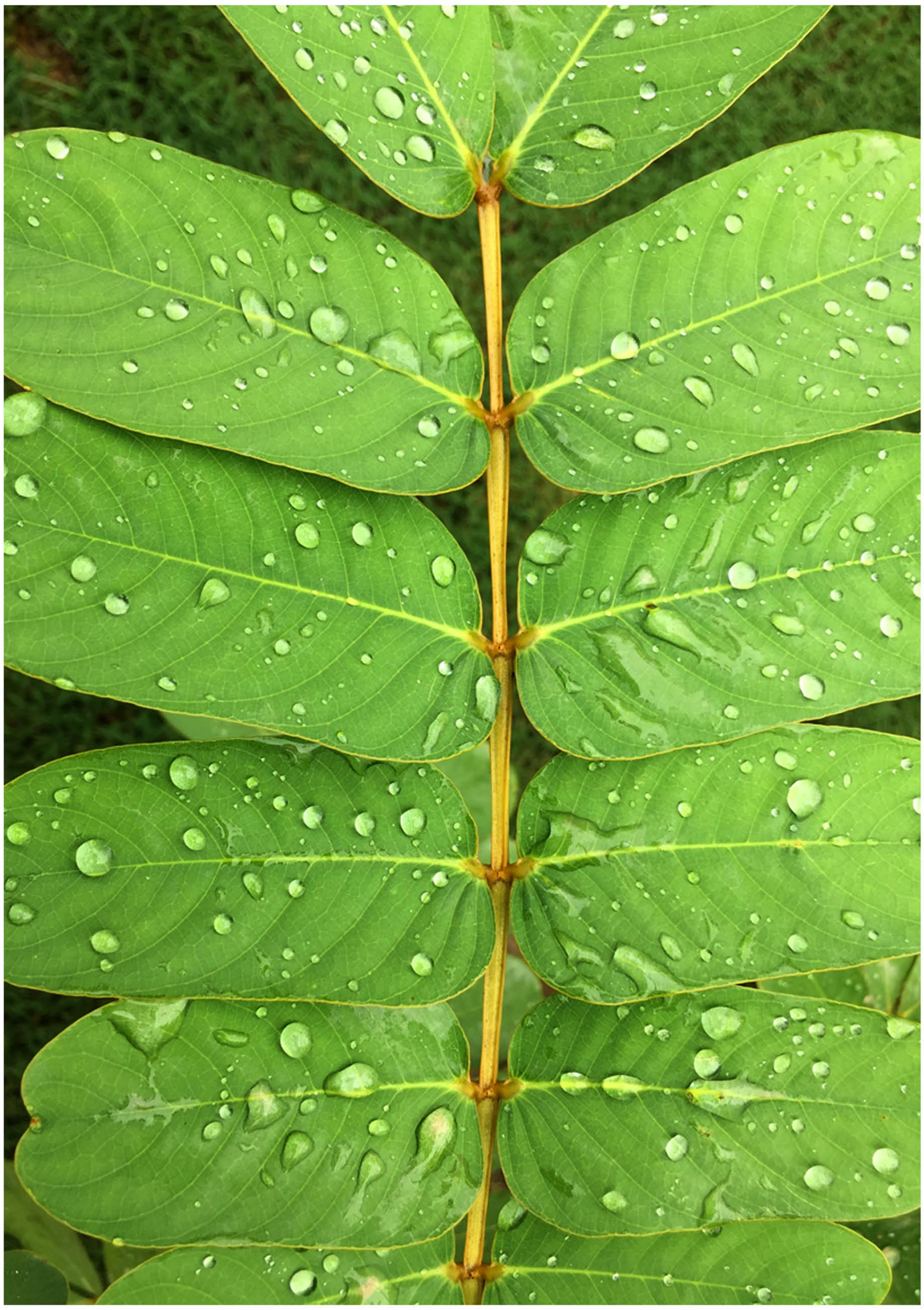

ਸਰਦ ਸਿਆਲੇ, ਪਾਲ਼ਿਆਂ ਆ ਕੇ, ਸਬਜ਼ ਬਹਾਰਾਂ ਲੁੱਟੀਆਂ।
ਪੱਤਝੜ ਆਈ ਬਿਰਖ ਬਰੂਟਿਆਂ ਹਿੱਕ ਵਿੱਚ ਰੀਝਾਂ ਘੁੱਟੀਆਂ।
ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਬਿਰਖ ਨੂੰ, ਤੂੰ ਪੁੱਤਰਾ ਨਾ ਡੋਲੀਂ,
ਆਉ ਰੁੱਤ ਬਸੰਤ ਵੇਖ ਲਈਂ ਫੇਰ ਕਰੂੰਬਲਾਂ ਫੁੱਟੀਆਂ।

ਹਰ ਟਾਹਣੀ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੋ ਇਬਾਰਤ ਗੋਬਿੰਦ ਪੱਤੇ ਪੱਤੇ।
ਸਬਜ਼, ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਰਕਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਸੱਤੇ ।
ਵਿਰਲੀ ਅੱਖ ਨੂੰ ਦਿਸਦਾ ਮਿੱਤਰੋ, ਇਹ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ,
ਬਹੁਤੇ ਲੋਕੀਂ ਭਟਕ ਰਹੇ ਅੱਜ, ਫਿਰਦੇ ਤੱਤ ਭੜੱਤੇ ।

ਪੱਤੇ ਪੱਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

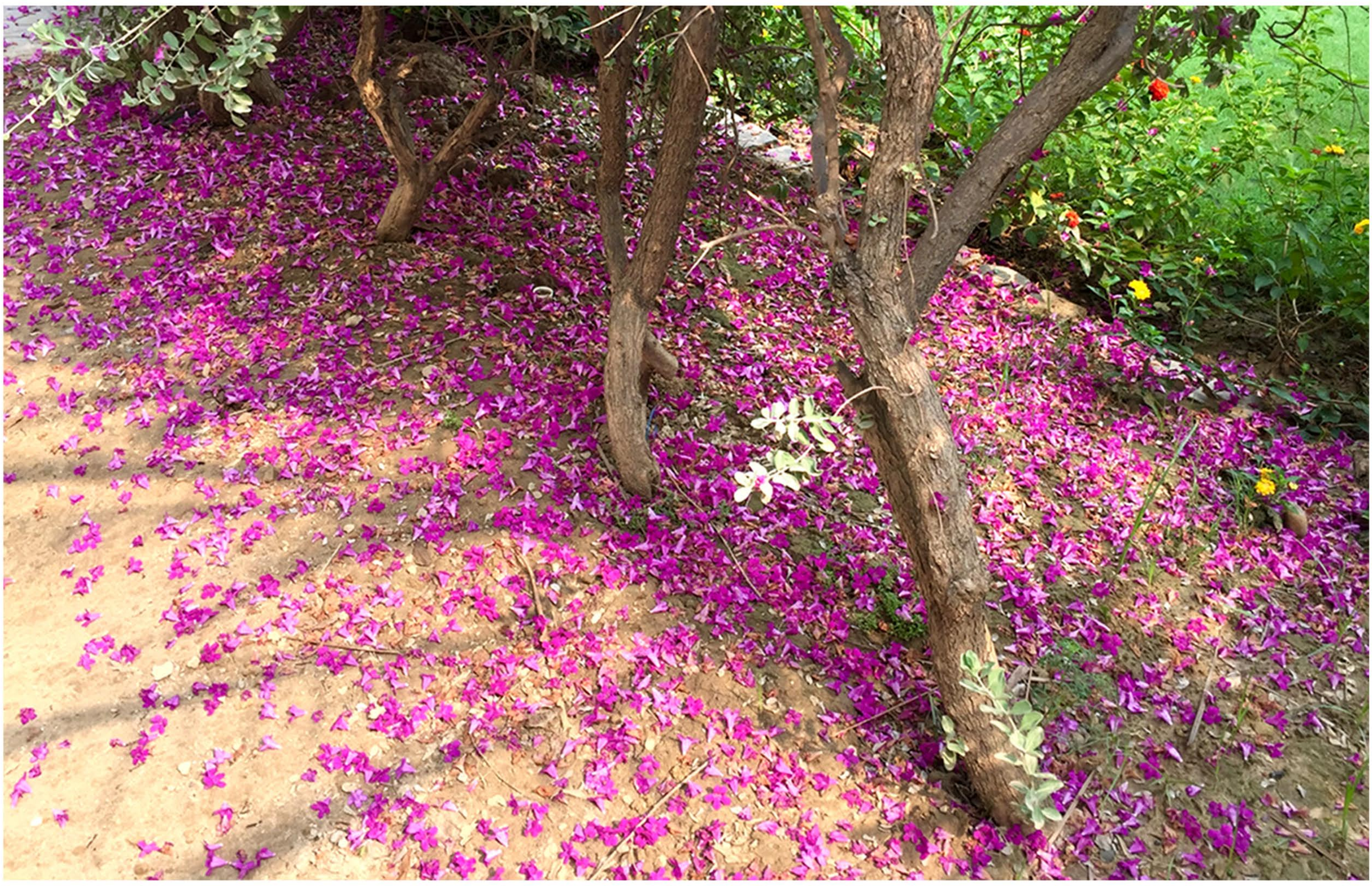

ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਮੂੰਹ ਧੋ ਰਹੇ, ਤੁਪਕੇ ਵੇਖ ਤਰੇਲ ਦੇ।
ਅੰਬਰੋਂ ਉੱਤਰਨ, ਵੇਖ ਕਿੰਜ, ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਖੇਲ੍ਹਦੇ ।
ਕਦ ਤੱਕ ਅੱਖੀਆਂ ਮੀਟ ਕੇ, ਬਲਿਹਾਰੀ, ਨੂੰ ਤਰਸਣਾ,
ਦੱਸੀ ਮੈਨੂੰ ਕੈਦੀਆ, ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ।

ਚੱਤੇ ਚੱਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਲਾਮਤ ਹੋਣ ਤਾਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਫ਼ਲ ਫੁੱਲ ਗੋਦ ਖਿਡਾਵਣ।
ਬਿਨ ਮਿਹਨਤ ਨਾ ਮਿਲਦੇ ਖੇੜੇ, ਰੰਗ ਧਰਤੀ ਨਾ ਲਾਵਣ।
ਬੀਜ ਬਣੇ ਬੂਟਾ ਤੇ ਖਿੜਦਾ, ਫੁੱਲ ਤੋਂ ਬੀਜ ਦੋਬਾਰਾ,
ਤੇਰੀ, ਮੇਰੀ, ਸਭ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਇੰਜ ਹੀ ਆਵਣ ਜਾਵਣ ।

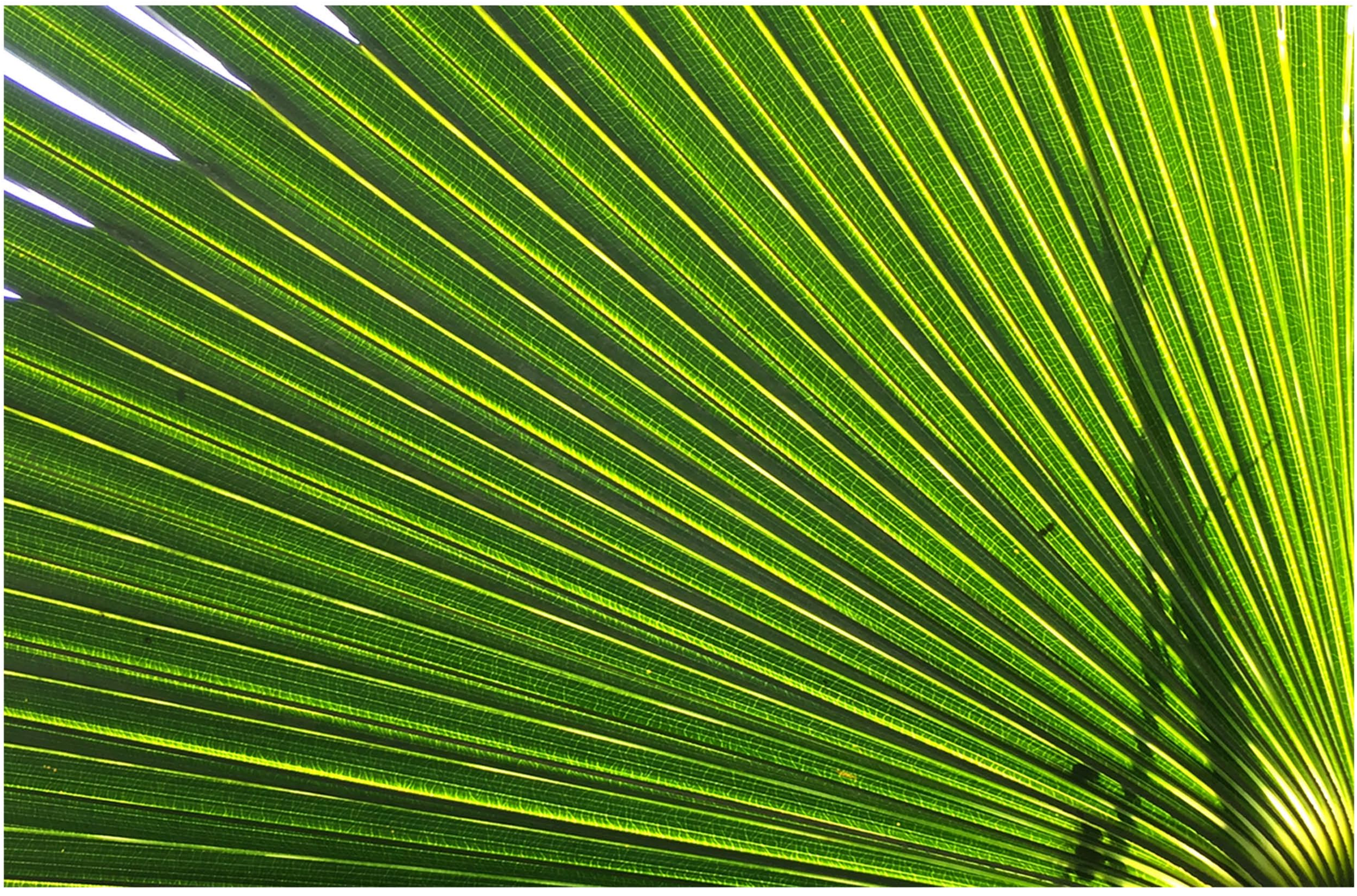
ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਹਵਾਈ ਘੋੜੇ, ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਫਿਰਦੇ।
ਰੋਜ਼ ਉਡੀਕਣ ਸੜਕਾਂ ਕੰਢੇ, ਰਿਸ਼ੀ ਰੂਪ ਰੁੱਖ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਦੇ ।
ਮੱਥੇ ਅੰਦਰ ਤੀਜਾ ਨੇਤਰ, ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ,
ਮੈਂ ਜੋ ਆਪਣੀ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠਾ, ਡਾਲੀਆਂ ਮੂੰਹੋਂ ਫੁੱਲ ਪਏ ਕਿਰਦੇ।

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੱਖੀਆਂ ਝੱਲੀਆਂ, ਅੱਜ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਦੂਰ ਬੇਲੀਓ।
ਏਸੇ ਰੋਗ ਸੁਕਾਇਆ ਮੈਨੂੰ, ਮੈਂ ਸਾਂ ਹਰਾ ਕਚੂਰ ਬੇਲੀਓ।
ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਲਾਮਤ ਰੱਖਣ ਖ਼ਾਤਰ, ਪਿਆਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ,
ਮੇਰੇ ਮਗਰੋਂ ਫਿਰ ਲਗਰਾਂ ਤੇ, ਫੁੱਟਣੇ ਸੱਜਰੇ ਪੂਰ ਬੇਲੀਓ ।

ਵੇਖ ਲਵੋ ਪੱਤਝੜ ਕੀ ਆਈ, ਰੁੱਖ ਵੀ ਪੱਤ ਵਿਛੋੜਨ ਲੱਗੇ।
ਹਰਿਆਲੀ ਦੀ ਪੀਂਘ ਝੂਟਦੇ, ਰੂਪ ਬਦਲ ਕੇ ਹੋ ਗਏ ਬੱਗੇ।
ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਇਹ, ਪਲ ਪਲ ਰੰਗ ਵਟਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ,
ਧੁੱਪ ਤੇ ਛਾਂ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰੱਥ ਤੋਰਨ ਅੱਗੇ ।

ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੌਣ ਖਲੋ ਕੇ ਪੜ੍ਹਦਾ।
ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਗਨ ਬਿਰਖ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਮਲ ਹਿਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੜਦਾ।
ਹੇ! ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰੇ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਤੌਫ਼ੀਕ ਬਖ਼ਸ਼ ਦੇ,
ਸਹਿਜ ਬਖ਼ਸ਼ ਦੇ, ਸੁਹਜ ਮਾਣੀਏ, ਰੋੜ੍ਹ ਲਵੇ ਨਾ ਪਾਣੀ ਹੜ੍ਹ ਦਾ ।

ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ, ਕਲੀਆਂ ਤੇ ਫ਼ਲ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਹੈ ਬਰਖੁਰਦਾਰੋ।
ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਮਾਣੋ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਜਾਵੇ ਯਾਰੋ।
ਧਰਤੀ ਪਾਲ਼ੇ ਬਿਰਖ਼ ਬਰੂਟੇ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤੇ ਹੋਰ ਬੜਾ ਕੁਝ,
ਮੱਕੜੀ ਜਾਲ ਦੀ ਤੰਦ ਵੀ ਜੋੜੇ, ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰੋ ।

ਪੰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵੱਸਦਾ, ਤੀਜੀ ਨੇਤਰ ਜੋਤ ਜਗਾਉ ।
ਸੂਰਜ ਟਿੱਕੀ ਚੜ੍ਹਨ ਸਾਰ ਹੀ, ਬਲਿਹਾਰੀ ਸੰਗ ਨੈਣ ਮਿਲਾਉ ।
ਵੇਦ,ਕਤੇਬ,ਗਰੰਥ,ਗੁਰੂ ਸਭ ਇਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਾ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ,
ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੁਹਾਵਾ, ਬਿਰਖ-ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਜਾਉ ।

ਅੱਕ ਕੱਕੜੀ ਦਾ ਫੰਬਾ ਜੀਕੂੰ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਹੈ ਭਰਮ ਛਲਾਵਾ।
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦ ਮੌਤ ਕੁਲਹਿਣੀ ਪਿਆਰ ਬਹਾਨੇ ਭਰੇ ਕਲਾਵਾ।
ਹਰ ਪਲ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ ਮਨ ਮੇਰੇ, ਲੰਘ ਜਾਵੇ ਨਾ ਮਾਨਣ ਵੇਲਾ,
ਜੇ ਨਾ ਸਾਂਭ ਸਕੇਂਗਾ ਅੱਜ ਨੂੰ, ਪੱਲੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਪਛਤਾਵਾ ।

ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਦੀ ਗੁੱਠੋਂ ਚੜ੍ਹਿਆ।
ਧੁੱਪ ਮਲੀ ਪੱਤਿਆਂ ਹੱਥ ਮਹਿੰਦੀ, ਵੇਖ ਲਵੋ ਰੰਗ ਚੋਖਾ ਚੜ੍ਹਿਆ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਵਣਹਾਰ ਸੂਰਜਾ, ਸਾਰੇ ਫ਼ਲ ਫੁੱਲ, ਰੰਗ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋਈ,
ਮਹਾਂ ਕਾਵਿ ਹੈ ਸਗਲ ਬਨਸਪਤਿ, ਇੱਕ ਵੀ ਹਰਫ਼ ਅਸਾਂ ਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ।

ਵੇਲ ਦਿਆਂ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਵਧਣਾ ਫੁੱਲਣਾ ਫ਼ਲਣਾ।
ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਬੁੱਕ ਪੱਤੇ ਪੱਤੇ ਮਲ਼ਣਾ।
ਕੁਦਰਤ ਖੇਡ ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਕੀ ਕੀ ਰੰਗ ਵਿਖਾਏ,
ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੰਮਣਾ, ਪਲਣਾ ਤੇ ਮੁੜ ਮਿੱਟੀ ਰਲ਼ਣਾ।

ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੰਗਰਾਂਦ ਦਿਹਾੜਾ, ਮੱਘਰ ਪਾਇਆ ਫੇਰਾ ਵੀ ਹੈ।
ਸਰਦ ਸਿਆਲ ਬਰ੍ਹੌਂਹੀਂ ਢੁੱਕਿਆ, ਗਰਮੀ ਚੁੱਕਿਆ ਡੇਰਾ ਵੀ ਹੈ।
ਸੂਰਜ ਵੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਦੈ, ਧਰਤ ਕਿਤਾਬੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਮੈਂ ਤਾਂ,
ਹਰ ਪੱਤੇ ਦੇ ਸੰਗ ਸਾਥ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣ ਨਾਲ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਵੀ ਹੈ।

ਨਰਗਸੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਮਾਣ ਲੈ ਤੂੰ।
ਮਹਿਕ ਦੇ ਸਿਰਨਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈ ਤੂੰ।
ਭਟਕ ਨਾ ਐਵੇਂ ਪਿਆ ਹੁਣ ਥਾਂ ਕੁਥਾਵੇਂ,
ਨਗਨ ਰੂਹ, ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਚਾਦਰ ਤਾਣ ਲੈ ਤੂੰ।

ਵਣ ਹਰਿਆਲੇ ਪਾਲਣਹਾਰੀ ਮੈਂ ਧਰਤੀ ਬਿਨ ਮਾਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ।
ਸੂਈ ਨੱਕੇ ਜਿੰਨੀ ਧੁੱਪ ਵੀ, ਬਿਰਖ਼ਾਂ ਥੱਲੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ।
ਡੱਬਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਨਾ ਬੈਠੋ, ਸਬਕ ਪੜ੍ਹੋ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਲਿਖਿਆ,
ਆਪਣੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੜਨ ਵਾਲਿਓ, ਫਿਰ ਨਾ ਕਹਿਣਾ ਛਾਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ।

ਫੁੱਲ ਮਗਰੋਂ ਫ਼ਲ ਟਾਹਣੀ ਲਮਕਣ, ਵੇਖ ਲਵੋ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਵਰਕੇ।
ਬੀਜ ਬਣਨਗੇ, ਫਿਰ ਉੱਗਣਗੇ, ਸੂਹੀ ਸੁਰਖ਼ ਬਹਾਰ ਦੇ ਵਰਕੇ।
ਪੱਤਝੜ ਆਈ, ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਦਿਵਸ ਰਾਤ ਦੇ ਗੇੜੇ ਵਾਂਗੂੰ,
ਆਸ ਉਮੀਦ ਜਿਉਂਦੀ ਰੱਖਣਾ, ਮੌਲਣਗੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਦੇ ਵਰਕੇ।

ਮਨ ਮੌਸਮ ਕਿੰਨਾ ਬਦਲ ਗਿਆ, ਪੱਤੇ ਵੀ ਪਰਿੰਦੇ ਲੱਗਦੇ ਨੇ।
ਸੂਰਜ ਦਾ ਚਾਨਣ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹੈ ਪੱਤਰ ਵੀ ਸੂਹੇ ਦ਼ਗਦੇ ਨੇ।
ਧੁੱਪ ਛਾਂ ਤਾਂ ਖੇਡ ਖਿਡਾਵੀਆਂ ਨੇ, ਹਰ ਪੱਤੇ, ਬੂਟੇ, ਟਾਹਣ ਲਈ,
ਜੇ ਤਾਰ ਜੁੜੇ ਬਲਿਹਾਰ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੀਵੇ ਜਗਦੇ ਨੇ ।

ਪੱਤੇ ਨਾ ਇਹ ਲੱਗਦੈ ਮੈਨੂੰ ਕੂੰਜੜੀਆਂ ਤਿਰਹਾਈਆਂ।
ਸਫ਼ਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਦੇਸ ਤੋਂ ਆਈਆਂ।
ਸਾਕ ਤਾਂ ਨਿਭਦੇ ਮਿਲਿਆਂ ਗਿਲਿਆਂ, ਇਹ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਵਣ,
ਬਹਿ ਜਾ, ਸੁਣ ਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਕਹਿ ਜਾ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਹੋਣ ਸਵਾਈਆਂ।

ਸੂਰਜ ਦੇ ਜਾਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੋ ਲੋਕੀਂ ਪਰਭਾਤ ਵੇਖਦੇ ।
ਵਡਭਾਗੇ ਨੇ ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅੱਵਲ ਅੱਲ੍ਹਾ ਜ਼ਾਤ ਵੇਖਦੇ।
ਦੋ ਅੱਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨੂਰੀ ਚਾਨਣ ਸਗਲ ਹਯਾਤੀ ਉਸ ਥਾਂ ਜਗਦਾ,
ਜੋ ਤੱਕਦੇ ਬਲਿਹਾਰੀ ਵੱਸਦਾ, ਕਣ ਕਣ ਕਾਇਨਾਤ ਵੇਖਦੇ।

ਹਰ ਪੱਤੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬਹਿ ਕੇ ਸੂਰਜ ਕਰਦਾ ਅੱਖ ਮਟੱਕੇ।
ਖੇਡਦਿਆਂ ਫੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਦਾ, ਰੰਗ ਨਵੇਲੇ ਪੂਰੇ ਪੱਕੇ।
ਆ ਨੀ ਜਿੰਦੇ ਭਰ ਭਰ ਮੁੱਠੀਆਂ, ਇਸ ਦੌਲਤ ਨੂੰ ਕੱਠੀ ਕਰੀਏ,
ਕੱਚੜਿਆਂ ਸੰਗ ਉਮਰ ਗਵਾਈ, ਤਾਂ ਹੀ ਦਰ ਦਰ ਪੈਂਦੇ ਧੱਕੇ ।

ਦੋ ਅੱਥਰੂ ਹਿੱਕੜੀ ਤੇ ਡੁੱਲ੍ਹ ਪਏ, ਪੱਤੀਆਂ ਜਦੋਂ ਰਚਾਈ ਮਹਿੰਦੀ।
ਫੁੱਲ ਕਲ੍ਹੀਰਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਆਪ ਸੁਣੋ ਕੁਦਰਤ ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ।
ਲਗਨ ਅਗਨ ਜੇ ਰਲ ਕੇ ਚੱਲਣ, ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਦ ਪਰਗਟ ਹੋਵੇ,
ਧਰਤ ਉਦੋਂ ਫੁਲਕਾਰੀ ਤਾਣੇ, ਇਹ ਰਹਿਮਤ ਨਾ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲਹਿੰਦੀ।

ਰੁੱਤ ਬਦਲਣ ਤੇ ਸਾਡੀ ਥਾਵੇਂ, ਪੱਤਰ ਨਵਿਆਂ, ਟਾਹਣ ਨੇ ਮੱਲੇ।
ਜਿੰਨੀ ਨਿਭੀ ਨਿਭਾਈ ਆਪਾਂ, ਚੱਲ ਮਨਾਂ ਹੁਣ ਧਰਤੀ ਥੱਲੇ।
ਏਹੀ ਨਿੱਕੀ ਬਾਤ ਬਿਰਖ਼ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਸੁਣਾਈ ਏਦਾਂ,
ਵਕਤ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਬੰਨ੍ਹ ਬਿਸਤਰਾ ਆਪਾਂ ਚੱਲੇ ।

ਇਹ ਵੀ ਅੰਬਰੀਂ ਉੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਬਿਰਖ਼ ਬਰੂਟੇ ਪੰਖ ਪਸਾਰਨ।
ਪਰ ਨਾ ਆਪਣੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਛੱਡਦੇ, ਜੰਮਣਹਾਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ।
ਸਰਬ ਜੂਨ ਸਰਵੋਤਮ ਭਰਮੀ, ਬੰਦੇ ਭੱਜਦੇ ਵਾਹੋਦਾਹੀ,
ਪੌਣ ਸਵਾਰੀ ਕਰਦੇ ਮਰਦੇ, ਬੋਲੀ, ਮਾਂ ਤੇ ਧਰਤ ਵਿਸਾਰਨ।

ਵੇਖ ਕਿਵੇਂ ਪਿੱਪਲੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਵੇਖਣ ਚਾਰ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ।
ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਵਕਤ ਦੇ ਜੀਕੂੰ ਵੇਖਣ ਸਮਝਣ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ।
ਹੇ ਮਨ ਮੇਰੇ! ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰ ਤੂੰ ਪੱਤਿਆਂ ਉੱਪਰ ਕੀ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ,
ਪੀਲੇ ਹੋ ਜਦ ਪੱਤਰ ਝੜ ਗਏ, ਮਗਰੋਂ ਨਾ ਪਛਤਾਵੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ।

ਨੀ ਜਿੰਦੇ ਕਿਉਂ ਪਈ ਕੁਰਾਹੇ, ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਉ ਅੜੀਏ।
ਛਾਲਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਮੰਜ਼ਿਲ ਮਿਲਦੀ, ਕਦਮ ਕਦਮ ਕਰ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹੀਏ।
ਧਰਤੀ ਲਿਖਦੀ ਸਬਕ ਅਨੋਖੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਪੱਤਿਆਂ ਉੱਤੇ,
ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਸਬਕ ਸਦੀਵੀ, ਮੌਸਮ ਦੀ ਦਿਲ ਤਖ਼ਤੀ ਪੜ੍ਹੀਏ।

ਸਗਲ ਸਮੁੰਦਰ, ਜਲ ਦੇ ਸੋਮੇ ਭਾਫ਼ ਬਣੇ ਤੇ ਅੰਬਰੀਂ ਛਾਏ।
ਰਾਤ ਪਈ ਤੇ ਠੰਢ ਵਰਤੀ ਜਦ, ਪਰਤ ਪਿਛਾਂਹ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਧਾਏ।
ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਬੋਲੇ, ਉਡਣ ਵਾਲਿਓ, ਸੁਣ ਕੇ ਜਾਣਾ,
ਇਹ ਨਾ ਭੁੱਲਿਓ, ਮਿਟਦੀ ਹਸਤੀ, ਜਦ ਬਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਬਾਰ ਪਰਾਏ।

ਪੱਕੀਆਂ ਉਮਰਾਂ, ਪੱਤੇ ਹੋ ਗਏ ਵੇਖ ਸੁਨਹਿਰੀ ਰੰਗ ਦੇ ਸੂਹੇ।
ਤੁਰ ਜਾਣੇ ਨੇ ਟਾਹਣੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਧੁੜਕੂ ਧੜਕੇ ਦਿਲ ਦੀ ਜੂਹੇ।
ਜਿੰਨੀ ਨਿਭੀ ਨਿਭਾਈ ਆਪਾਂ, ਆ ਪਹੁੰਚਾ ਹੈ ਵਿੱਛੜਨ ਵੇਲਾ,
ਹੋਰ ਘੜੀ ਤੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣੇ ਨੇ, ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦੇ ਸੁਰਗੀ ਬੂਹੇ।

ਸੀਸ ਉਤਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਝਣ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਡਰ ਜਾਵਾਂਗਾ।
ਬਿਨ ਪੱਤਿਆਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਹੂਣਾ ਮਰਦਾ ਮਰਦਾ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗਾ।
ਧਰਤੀ-ਧਰਮ, ਧਰਾਤਲ ਦੋਵੇਂ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਨੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਮੇਰੇ,
ਮੁੜ ਹਰਿਆਲਾ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਨਾਲ ਟਾਹਣੀਆਂ ਭਰ ਜਾਵਾਂਗਾ ।

ਬਿਰਖ਼ਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਝੂਮਦੇ ਪੱਤਰ ਹਰੇ ਕਚੂਰ ਵੇਖ ਲਉ।
ਪੱਤਝੜ ਮਗਰੋਂ ਪਵੇ ਪੁੰਗਾਰਾ, ਹੋਵੇ ਰੂਹ ਭਰਪੂਰ ਵੇਖ ਲਉ।
ਰੁੱਖ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਪਾਲਣ ਦੇ ਲਈ ਮੋਹ ਮਮਤਾ ਦਾ ਨੀਰ ਜ਼ਰੂਰੀ,
ਤੀਜਾ ਨੇਤਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਮਿੱਤਰੋ, ਹਰ ਕਿਣਕੇ ‘ਚੋਂ ਨੂਰ ਵੇਖ ਲਉ ।

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸਿਰ ਸਾਵੀ ਚੁੰਨੀ, ਨਾਲ ਮੋਤੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਿੰਗਾਰੀ।
ਤਰੇਲ ਤੁਪਕਿਓ ਛੱਡ ਨਾ ਜਾਇਓ, ਜੇਕਰ ਸਾਂਭੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ।
ਅਰਸ਼ੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਜਲ ਕਣ, ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਜੀਕੂੰ ਡਲ੍ਹਕਣ,
ਧਰਤ ਸੁਹਾਗਣ ਲੱਗਦੀ ਏਦਾਂ, ਵਰ ਪਾਇਆ ਇਸ ਨੇ ਬਲਿਹਾਰੀ।

ਜੇਕਰ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਜੜ੍ਹ ਹੈ, ਅੰਬਰ ਬਹੁਤਾ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਜੀਣ ਮਰਨ ਹੈ ਸਾਂਝਾ ਸਾਡਾ, ਨਿੱਖੜਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਹੇ ਮਨ ਮੇਰੇ! ਰਹੀਂ ਜਾਗਦਾ, ਬਿਖ਼ਰ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤੇਰੀ ਹਸਤੀ,
ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਮਰ ਜਾਣਾ, ਚਾਨਣ ਦਾ ਦਸਤੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਮਰ ਚੱਲਿਆ ਕਿਉਂ ਆਲਮ ਸਾਰਾ, ਭੱਜਦੇ ਮਾਰੋ ਮਾਰ ਕਰਦਿਆਂ।
ਖਿੱਲਰ ਚੱਲਿਐ ਕਿਣਕਾ ਕਿਣਕਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤਾਰੋ ਤਾਰ ਕਰਦਿਆਂ।
ਪਾਕ ਪਵਿੱਤਰ ਪੁਸਤਕ ਕੁਦਰਤ, ਹਰ ਟਾਹਣੀ ਤੇ ਸਬਕ ਸਦੀਵੀ,
ਝੜ ਕੇ ਵੀ ਮੈਂ ਬੀਜ ਬਣਾਂਗਾ, ਫੁੱਲ ਕਿਹਾ, ਇਕਰਾਰ ਕਰਦਿਆਂ।

ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣਹਾਰੀ ਕੁਦਰਤ, ਕੀ ਕੀ ਰੰਗ ਵਿਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਧੁੱਪਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਪੱਤਿਆਂ ਅੰਦਰ, ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਪਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਖੇਡ ਖਿਡਾਉਂਦੇ ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤਾਂ, ਲੋਰੀ ਦੇਵਣ ਨਿਰਮਲ ਪੌਣਾਂ,
ਹਰਿਆਲੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵੇਖੋ, ਰੂਹ ਨੂੰ ਰੁਮਕਣ ਲਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਤਰੇਲ ਤੁਪਕਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਮੈਨੂੰ ਆਪਾਂ ਰਲ ਕੇ ਨੀਰ ਬਣਾਂਗੇ।
ਮਨ ਪੱਥਰ ਪਿਘਲਾ ਕੇ ਸਾਰੇ, ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਬਣਾਂਗੇ।
ਕਾਲੇ ਸਫ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੇ ਹਰਫ਼ ਲਿਖਾਂਗੇ ਕਿਰਨਾਂ ਰੰਗੇ,
ਨ੍ਹੇਰੇ ਦੀ ਹਿੱਕ ਚੀਰਨ ਦੇ ਲਈ, ਚਾਨਣ ਦੀ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਬਣਾਂਗੇ।

ਬਿਰਖ਼ ਕਦੇ ਨਾ ਪੈਰੋਂ ਡੋਲੇ, ਟਾਹਣੀਆਂ ਪੱਤੇ ਡਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਕੰਬਦੇ ਡਰਦੇ ਕਿਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਮਰਦੇ ਮਰਦੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਪਰ ਮੈਂ ਵੇਖੇ ਉਹ ਵੀ ਤਰਵਰ, ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਿੱਚ ਤਣੇ ਖਲੋਤੇ,
ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਝੱਖੜ ਝਾਂਜੇ, ਜਿਸਮ ਛਾਣਨੀ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਕਹਿਰ ਕਰੋਪੀ ਮੌਸਮ ਕਾਰਨ ਕਿਰ ਗਏ ਪੱਤ ਖੁਸ਼ਬੋਈਆਂ।
ਬਿਰਖ਼ ਉਦਾਸ, ਪੱਤਝੜਾਂ ਵੇਲੇ ਸੁੰਨੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਰੋਈਆਂ।
ਜਿੰਨੀ ਨਿਭ ਗਈ, ਸੋਹਣੀ ਗੁਜ਼ਰੀ,ਰੁੱਤਾਂ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ,
ਆਸ ਦਾ ਬੂਟਾ ਲੈ ਆਵੇਗਾ ਲਗਰਾਂ ਫੇਰ ਨਰੋਈਆਂ।

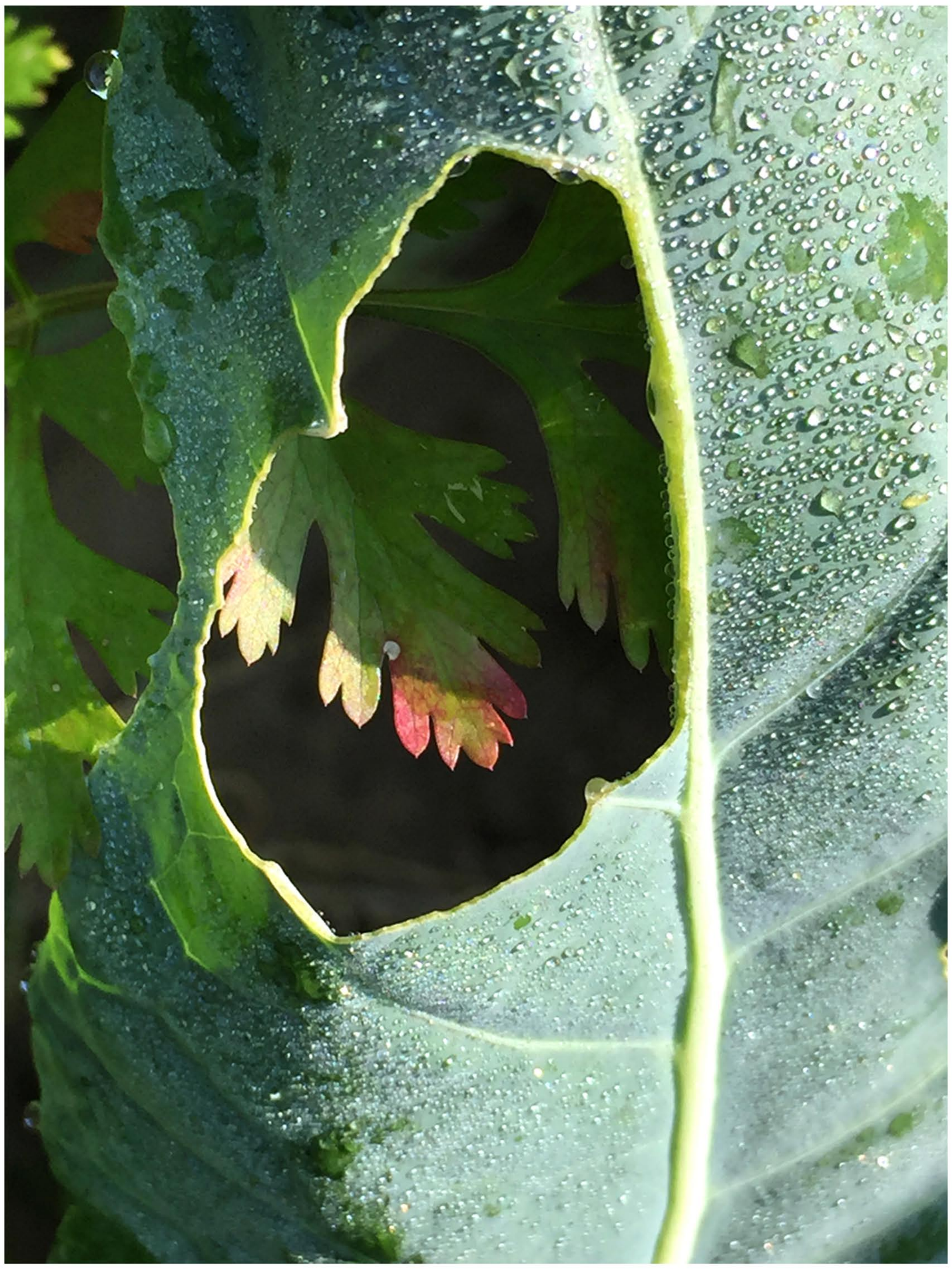
ਤਰੇਲ ਦੇ ਤੁਪਕੇ ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ, ਸੂਰਜ ਗਹਿਣੇ ਨਾਲ ਲਿਆਇਆ ।
ਨੀਂਦ ਵਿਗੁੱਤਿਆ, ਬੇਕਦਰਾ ਤੂੰ, ਭੋਰਾ ਉਹਦਾ ਕਦਰ ਨਾ ਪਾਇਆ ।
ਹਰ ਬੂਟੇ ਹਰ ਪੱਤੇ ਉੱਤੇ, ਜਲਕਣ ਕਰਨ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਵੇਖ ਲੈ,
ਸਰਦ ਸਿਆਲੀ, ਪੋਹ ਪ੍ਰਭਾਤੇ, ਬਲਿਹਾਰੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਇਆ।

ਪੁੰਗਰੇ ਬੀਜ ਤੇ ਉੱਗ ਪਏ ਬੂਟੇ, ਟਾਹਣੀਆਂ ਕੁੱਛੜ ਚੰਬਾ ਖਿੜਿਆ।
ਪੌਣ ਵਗੇ ਤਾਂ ਝੂੰਮੇ ਤਨ ਮਨ ਲੱਗਦੈ ਰਾਗ ਇਲਾਹੀ ਛਿੜਿਆ ।
ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤੋਂ ਬਲਿਹਾਰੇ, ਕੀ ਕੀ ਰੂਪ ਬਦਲਦੀ ਮਿੱਟੀ,
ਫੁੱਲ ਤੋਂ ਬੀਜ ਬਣਾਇਆ ਮੁੜ ਕੇ, ਚਰਖ਼ ਸਮੇਂ ਦਾ ਐਸਾ ਗਿੜਿਆ।

ਖਿੜੇ ਗੁਲਾਬ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ਮੇਰੇ ਰਾਹ ਕੰਡਿਆਲੇ।
ਪੌਣ ਵਗੇ ਇਹ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤ ਹਰਿਆਲੇ।
ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਬੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੁਝ ਬੇਨਸਲੇ ਹੁੰਦੇ,
ਪਰ ਮੈਂ ਖਿੜਦਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੋ ਮਰਦ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਵਾਲੇ।

ਕੱਕਰੀ ਰਾਤ, ਬਰਫ਼ ਦਾ ਪਹਿਰਾ, ਵਗੇ ਕੁਲਹਿਣੀ ਪੌਣ।
ਬੁੱਕਲ ਅੰਦਰੋਂ ਨਰਮ ਕਰੂੰਬਲ, ਵੇਖੇ ਕੱਢ ਕੇ ਧੌਣ।
ਸੂਰਜ ਮੈਨੂੰ ਨਿੱਘ ਵਰਤਾਉਣਾ, ਕਿਰਨਾਂ ਚਾਨਣ ਕਰਨਾ,
ਉਸ ਬਿਨ ਮੇਰਾ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ, ਦੱਸੋ ਦਰਦੀ ਕੌਣ?

ਪੱਤਿਆ ਓ ਹਰਿਆਲਿਆ ਪੱਤਿਆ, ਕੋਰਾ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਇਆ।
ਵੇਖੀਂ ਤੂੰ ਮੁਰਝਾ ਨਾ ਜਾਵੀਂ, ਸੂਰਜ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ।
ਆਸ ਉਮੀਦ ਗੁਲਾਬੀ ਜੀਵੇ ਜਿਹੜੀ, ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ,
ਨਾ ਕੰਬੀਂ ਨਾ ਡੋਲੀਂ ਪੁੱਤਰਾ, ਦਿਲ ਰੱਖ ਤੂੰ, ਮੈਂ ਆਇਆ।

ਰੱਬਾ! ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਾਂ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸ ਨਾਲ।
ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆਂ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਤੂੰ ਅਸੀਸ ਬਾਕਮਾਲ।
ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਬੜੀ ਨਿੱਕੀ, ਦੱਸ ਕਿੱਥੇ ਮੈਂ ਸੰਭਾਲਾਂ,
ਮੈਨੂੰ ਭਰ ਕੇ ਤੂੰ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਜੋ ਮੋਤੀਆਂ ਦਾ ਥਾਲ।

ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧਰਤੀ ਉਸ ਪਲ, ਜਦੋਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਸੀ ਮਨ ਮੱਤੀਆਂ।
ਚੰਨ ਸਿਤਾਰੇ ਨਿੱਕੇ ਲੱਗਦੇ, ਜਾਪਦੀਆਂ ਸਨ ਐਵੇਂ ਬੱਤੀਆਂ।
ਟੁੱਟੇ ਖੰਭ ਤਾਂ ਚੇਤੇ ਆਇਆ, ਸਾਡੀ ਵੀ ਇੱਕ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ,
ਜਦ ਡਿੱਗਾ ਤਾਂ ਓਹੀ ਧਰਤੀ ਬਣ ਗਈ ਸੇਜ ਗੁਲਾਬੀ ਪੱਤੀਆਂ।

ਚਰਖ਼ ਸਮੇਂ ਦਾ ਤੁਰੇ ਨਿਰੰਤਰ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਕਿਰਦਾ ਦੂਜਾ ਖਿੜਦਾ।
ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਟਿੰਡਾਂ ਭਰਕੇ ਸਿੰਜਦਾ ਖੇਤ ਜਿਵੇਂ ਖ਼ੂਹ ਗਿੜਦਾ।
ਹਰ ਪਲ ਹਰ ਸਾਹ ਟਿਕ ਟਿਕ ਤੁੱਕਾ, ਸੁਣੋ ਸੁਣੋ ਕੀ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾਵੇ,
ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਤੇ ਰੰਗ ਰਹਿਣ ਇਕੱਠੇ, ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਐਵੇਂ ਰਹਿਦੈਂ ਭਿੜਦਾ।

ਲਿਖੀ ਵਸੀਅਤ ਸੁੱਕੇ ਪੱਤਿਉਂ, ਜੇ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ।
ਕਾਦਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਧੁੱਪਾਂ ਛਾਵਾਂ, ਰੂਹ ਵਿੱਚ ਮੂਰਤ ਘੜ ਸਕਦੇ ਹੋ।
ਦੋ ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵਾਲਾ ਤੀਜਾ ਨੇਤਰ ਜੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇ,
ਦਿਲ ਮੁੰਦਰੀ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਦਾ ਨਗ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਜੜ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀ ਫੜਨਾ ਚਾਹੇ, ਮੱਕੜੀ ਲਾ ਕੇ ਜਾਲ ਬੇਲੀਆ।
ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ ਜਵਾਬ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ, ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਜਬ ਸਵਾਲ ਬੇਲੀਆ।
ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਸੂਰਜ ਟਿੱਕੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ,
ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਸੋਚੇਂ, ਤੇਰਾ ਵੀ ਇਹ ਹਾਲ ਬੇਲੀਆ।

ਪੋਹ ਦੇ ਪਾਲ਼ੇ, ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਝੰਬਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਵੇਖ ਲਵੋ ਇਸ ਰੁੱਤੇ।
ਤਰੇਲ ਦੇ ਮੋਤੀ ਡਲ੍ਹਕ ਰਹੇ ਨੇ, ਪੱਤ ਦੀ ਸਬਜ਼ ਹਥੇਲੀ ਉੱਤੇ ।
ਸੂਰਜ ਇੱਕ ਤੇ ਰੁੱਤਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ, ਧਰਤੀ ਲਈ ਫੁਲਕਾਰੀ ਬਣੀਆਂ,
ਕਣ ਕਣ ਅੰਦਰ ਰਿਸ਼ਮ ਜਗਾਵੇ, ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਸੁੱਤੇ ।

ਨੀਲੇ ਅੰਬਰ ਨਾਲ ਗੁ਼ਫ਼ਤਗੂ ਕਰਦੇ ਪੱਤ ਹਰਿਆਲੇ।
ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਵਿਰਲੇ, ਬੰਦੇ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੇ।
ਸੁੱਤਿਆਂ ਬਹੁਤੇ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰਨ, ਦਿਨੇ ਤਿਤਲੀਆਂ ਫੜਦੇ,
ਏਦਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਮਨ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਤਾਲੇ ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਪੇ ਜਸ਼ਨ ਦਿਹਾੜਾ, ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਮੇਲਾ।
ਜਲ ਕਣ ਮੋਤੀਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਡਲ੍ਹਕਣ, ਇੰਜ ਹੀ ਹੁੰਦੈ ਜਨਮ ਸੁਹੇਲਾ।
ਲੜੀ ਪਰੁੱਚੇ ਪੱਤਰ ਸਾਵੇ, ਮਾਣ ਰਹੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਖੇੜਾ,
ਆ ਮਿਲ ਯਾਰ ਪਿਆਰਿਆ ਤੂੰ ਵੀ, ਕਰ ਨਾ ਐਵੇਂ ਹੋਰ ਕੁਵੇਲਾ।

ਕੁਦਰਤ ਰਾਣੀ ਦੀ ਅੱਖ ਅੱਥਰੂ, ਮੇਰੀ ਥਾਂ ਤੇ ਇਹ ਕਿਉਂ ਰੋਵੇ।
ਇਸਦਾ ਦਰਦ ਸਮਝ ਕੇ, ਸੁਧਰਾਂ, ਰੱਬ ਕਰੇ ਜੀ, ਏਦਾਂ ਹੋਵੇ।
ਇਹ ਤਾਂ ਚਲੋ। ਤਰੇਲ ਦਾ ਤੁਪਕਾ, ਟਪਕ ਰਿਹਾ ਏ, ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ,
ਸਾਡੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੀੜਾਂ ਕੁਦਰਤ ਸਾਥੋਂ ਸਦਾ ਲੁਕੋਵੇ ।

ਰਾਤ ਦੀ ਅੱਖ ‘ਚੋਂ ਦਰਦ ਪਰੁੱਚੇ ਅੰਬਰੋਂ ਅੱਥਰੂ ਛਲਕਣ ।
ਧਰਤੀ ਉੱਤਰਨ, ਕਹਿਣ ਕਹਾਣੀ ਪੱਤਿਆਂ ਕੰਨੀ ਜਲ ਕਣ ।
ਪੀੜ ਸੁਣੇ ਨਾ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ, ਉਹ ਦੱਸ ਕਿੱਧਰ ਜਾਵਣ,
ਪਥਰਾ ਚੱਲੇ, ਅਣਵਿੱਧ ਮੋਤੀ, ਪਲਕੀਂ ਡੱਕੇ ਡਲ੍ਹਕਣ ।

ਚੱਤੇ ਚੱਤੇ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ

ਰਾਤ ਨੇ ਘੱਲੇ ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ, ਪੱਤ-ਹਥੇਲੀ ਉੱਪਰ ਧਰ ਕੇ ।
ਅੱਖੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ, ਨਿਹਾਰ, ਨੀ ਜਿੰਦੇ, ਮੁੜ ਨਾ ਜਾਣ ਦਸਤਕਾਂ ਕਰ ਕੇ।
ਕੁਦਰਤ ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰੇ ਇੰਜ, ਰੂਪ ਨਿਖ਼ਾਰੇ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦਾ,
ਸੋਨ ਸਵੇਰ ਸੁਹਾਗ ਪਟਾਰੀ, ਚੁਣ ਲੈ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਤੂੰ ਜੀਅ ਭਰ ਕੇ ।

ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਵੇਖੇ ਨੇ ਮੈਂ ਪੱਤੇ ਖ਼ੂਬ ਗੁ਼ਫ਼ਤਗੂ ਕਰਦੇ ।
ਧਰਤੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਲ ਨਾ ਫ਼ੋਲਣ ਕਿਸ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ।
ਅੰਬਰ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਬੱਚਿਉ, ਜੋ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਮਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ,
ਜਿਸ ਦਾ ਬਾਬਲ ਪੈਸਾ ਬਣ ਜੇ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਏਦਾਂ ਕਰਦੇ ।

ਅੰਬਰ ਦੀ ਚਾਦਰ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵੇਲ ਬੂਟੀਆਂ ਵਾਹੀਆਂ, ਬੱਲੇ।
ਧਰਤੀ ਵਾਲੇ ਵੇਖ ਰਹੇ ਨੇ, ਮਾਰ ਚੌਂਕੜਾ ਬਹਿ ਕੇ ਥੱਲੇ।
ਮਾਨਣ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ, ਪਵੇ ਜਗਾਉਣਾ ਤੀਜਾ ਨੇਤਰ,
ਜੇ ਸਿੱਖੀਏ ਵਿਸਮਾਦ ਮਾਨਣਾ, ਮਹਿਕ ਪਰਾਗੇ ਪੈਂਦੇ ਪੱਲੇ ।

ਟੁੱਟਿਆ ਖੰਭ ਗੁਆ ਕੇ ਪੰਛੀ, ਛੱਡਦਾ ਨਹੀਂ ਉਡਾਰੀ ।
ਭਾਰ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਪਛਤਾਵੇ ਦਾ, ਜਿਸ ਪਰਵਾਜ਼ ਪਿਆਰੀ ।
ਧਰਤ ਆਕਾਸ਼ ਬਰਾਬਰ ਦੋਵੇਂ ਜਿਹੜੇ ਨਿਸ਼ਚਾ ਧਾਰਨ,
ਉੱਡਦਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਰਕੇ ਪੌਣ ਸਵਾਰੀ ।

ਵਾਹ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਰਾਣੀਏ ਤੈਥੋਂ ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰ ।
ਪੱਤਿਆਂ ਸੰਗ ਸੁਨਿਆਰੀਏ, ਕੈਸਾ ਘੜਿਆ ਹਾਰ ।
ਸੋਨ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮਹਿੰਗੜੇ ਕੋਈ ਨਾ ਇਸ ਦੇ ਤੁਲ,
ਆਪੇ ਖ਼ੁਦ ਚੋਂ ਸਿਰਜਦੀ ਆਪੇ ਕਰੇਂ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ।

ਟਾਹਣਾਂ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਸੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਲਹਿਰ ਲਹਿਰ ਲਹਿਰਾਉਂਦਾ ਸਾਂ ਮੈਂ।
ਨਾਦ ਇਲਾਹੀ ਅੰਬਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਦਾ ਅਤੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਸਾਂ ਮੈਂ।
ਤਣਿਆ ਸਾਂ ਹੰਕਾਰ ਚ, ਤਾਂਹੀਉਂ ਟੁੱਟ ਚੱਲਿਆ ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨਾਲੋਂ,
ਸੁੱਕਦਾ ਮੁੱਕਦਾ ਅੰਤਮ ਸਾਹੇ, ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਦ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਮੈਂ ।

ਮੌਸਮ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਵੇਖ ਲਵੋ, ਪੱਤੇ ਵੀ ਗਿਰਗਿਟ ਲੱਗਦੇ ਨੇ।
ਟਾਹਣਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗਿਆਂ ਕਰ ਜਾਂਦੇ, ਪਾਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਨਾ ਤੱਗਦੇ ਨੇ।
ਜੋ ਨਾਲ ਮਰਨ ਦਾ ਦਮ ਭਰਦੇ, ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਸਾਰੇ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਲੋਚ ਰਿਹੈਂ, ਪਰਬਤ ਸਭ ਫੋਕੀ ਝੱਗ ਦੇ ਨੇ।

ਵੇਖੋ ਸਿਖ਼ਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਸੁੱਤੀਆਂ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਛਾਵਾਂ ।
ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਪਣ ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਨੇ ਮਾਂ ਵਿਹੜੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ।
ਧਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਬਿਰਖ਼ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਛਤਰੀ ਤਾਣ ਖਲੋਵੇ,
ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਅਗਨ ਵਰੋਲਾ ਬਣਿਆ ਮਨ ਤੰਦੂਰ ਤਪਾਵਾਂ ।

ਵਾਹ ਨੀ ਧੁੱਪੇ, ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੂੰ, ਧਰਤ ਤਲੀ ਤੇ ਲਾਈ ਮਹਿੰਦੀ।
ਪੱਤਿਆਂ ਉਹਲੇ ਜਦ ਤੱਕ ਤੂੰ ਹੈਂ, ਇਹ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨਾ ਤਲੀਉਂ ਲਹਿੰਦੀ।
ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦੀ ਬਿਰਖ਼ ਬਰੂਟੇ, ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੇ ਫ਼ਲ ਫੁੱਲ ਸਾਰੇ,
ਮਹਿਕਣ ਟਹਿਕਣ ਰਸ ਰੰਗ ਵੰਡਣ, ਮਿਹਰ ਸੂਰਜੀ ਜਦ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੀ।

ਰਸੇ ਕਮਾਦ, ਕਣਕ ਲਹਿਰਾਵੇ, ਸਰ੍ਹੋਂ ਤੋਰੀਆ ਖਿੜਿਆ।
ਟੁੱਟਾ ਲੱਕ ਸਿਆਲ ਦਾ ਵੇਖੋ, ਜੋ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਤਿੜਿਆ।
ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਬਨਸਪਤਿ ਗਾਏ, ਹਰ ਜ਼ੱਰਰਾ ਵਿਸਮਾਦੀ,
ਰੂਪ ਬਦਲਿਆ ਧਰਤੀ ਮੱਏਆ, ਚਰਖ਼ ਸਮੇਂ ਦਾ ਗਿੜਿਆ।

ਧਰਤੀ ਮਾਤ ਸੁਹਾਗਣੇ ਤੇਰਾ ਮੱਥਾ ਨੂਰੋ ਨੂਰ ।
ਸਾਡੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਪਾਲਦੀ, ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਸੰਗ ਭਰਪੂਰ ।
ਜਿੰਨੇ ਰੰਗ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ, ਵੰਡਦੀ ਬਿਨਾ ਦਰੇਗ,
ਸੁਹਣੇ ਪੱਤ ਹਰਿਆਵਲੇ ਕਲੀਆਂ ਦੇਣ ਸਰੂਰ ।

ਸੌ ਪੱਤਝੜ ਤੇ ਰੁੱਤ ਬਸੰਤਾਂ ਸੌ ਬਰਸਾਤਾਂ ਲੰਘੀਆਂ।
ਤਿੰਨ ਸੌ ਪੈਂਹਠ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰਬਾਂ ਸੌ ਵਾਰੀ ਖਹਿ ਲੰਘੀਆਂ।
ਇੱਕ ਸਦੀ ਦਾ ਲੰਮੜਾ ਪੈਂਡਾ ਵਿਰਲਿਆਂ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆਂ,
ਲੱਖ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਤੂੰ ਦਾਤਾਂ ਅਣਮੰਗੀਆਂ।

ਪੱਤ ਹਰਿਆਲੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਸੂਰਜ ਵਾਹੀਆਂ ਵੇਖ ਲਕੀਰਾਂ।
ਧੁੱਪਾਂ ਛਾਵਾਂ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਲੈਂਦੈ ਆਪਾਂ ਤਕਦੀਰਾਂ।
ਸੂਰਜ ਤਪੀਆ ਤਪ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅੰਬਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੂਧਾ ਹੋ ਕੇ,
ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਵੇ ਬਿਰਖ਼ ਫ਼ਕੀਰਾਂ।

ਵਿਹੜੇ ਲੱਗੀ ਡਾਲੀਏ ਤੂੰ ਅੱਥਰੂ ਨਾ ਕੇਰ ਨੀ।
ਦੱਸ ਕਿਹੜੀ ਰਾਤ ਜੀਹਦੀ ਹੁੰਦੀ ਨਾ ਸਵੇਰ ਨੀ।
ਹੋਰ ਘੜੀ ਪਲ ਠਹਿਰ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਸੂਰਜਾ,
ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਨਾਚ ਵੇਖੀਂ, ਧਰਤੀ ਚੁਫ਼ੇਰ ਨੀ।

ਵਾਹ ਬਲਿਹਾਰੀ, ਧਰਤ ਉਗਾਵੇਂ, ਬਿਰਖ਼ ਬਰੂਟੇ ਡਾਲੀਆਂ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਰਸ ਨੂੰ ਮਾਨਵ ਅੱਖੀਆਂ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ।
ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਮਾਲ ਹੈ ਤੇਰੀ ਸਭ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੀਆਂ,
ਕਣੀ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਲਾਈਆਂ ਅੰਬਰ ਨੂੰ ਤੂੰ ਜਾਲੀਆਂ।

ਬਿਰਖ਼ਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਲਿਖਦੇ, ਅੰਬਰ ਤੇ ਇਕਰਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ।
ਏਸ ਲਿਪੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਕੋਈ, ਇਹ ਰੂਹ ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ।
ਵਿਰਲੇ ਬੰਦੇ ਸਹਿਜ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨੀਝ ਲਗਾ ਕੇ,
ਕੋਰੇ ਵਰਕੇ ਕੁਦਰਤ ਲਿਖਦੀ, ਸਾਡੀ ਖ਼ਾਤਰ ਪਿਆਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ।

ਚੜ੍ਹੇ ਹਾੜ੍ਹ ਦਾ ਦਿਨ ਸੰਗਰਾਂਦੀ ਚੰਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਬਾਬਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ।
ਚਾਰ ਚੁ਼ਫ਼ੇਰੇ ਰਾਤ ਹਨ੍ਹੇਰੀ, ਕਿਰ ਗਏ ਤਾਰੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ।
ਮਾਏ ਨੀ ਸੁਣ ਭੋਲੀਏ ਮਾਏ, ਚੰਨ ਮਾਮੇ ਨੂੰ ਤੂੰ ਸਮਝਾਵੀਂ,
ਨਾ ਮਿਲਿਆਂ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਏਦਾਂ, ਨਹੁੰ ਤੇ ਮਾਸ ਦੇ ਸਾਕ ਨੇ ਜਿਹੜੇ।

ਤਪਤ ਕੜਾਹਾ ਜੂਨ ਮਹੀਨਾ ਸੁੱਕ ਚੱਲੇ ਨੇ ਪੱਤ ਹਰਿਆਲੇ।
ਨਾਲ ਟਾਹਣੀਆਂ ਕਰਨ ਗੁ਼ਫ਼ਤਗੂ, ਆ ਗਏ ਨੇ ਦਿਨ ਵਿੱਛੜਨ ਵਾਲੇ।
ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ, ਕੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲ੍ਹਾ, ਹਿਜਰ ਵਸਲ ਦਾ ਕੈਸਾ ਬਿੰਦੂ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਏਹੀ ਇੱਕ ਚਾਬੀ, ਜਾਨਣ ਵਿਰਲੇ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੇ।

ਬੀਜ ਰਹੇ ਰੂਹ ਅੰਦਰ ਸੂਲਾਂ, ਨਵੇਂ ਬਾਗ ਦੇ ਮਾਲੀ।
ਫ਼ਿਕਰ ਕਰੋ ਕੁਝ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ, ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ।
ਕਿਸ ਟਾਹਣੀ ਤੇ ਬੁਲਬੁਲ ਬੈਠੇ, ਕੋਇਲ ਕੂਕ ਸੁਣਾਵੇ,
ਆਪਣੇ ਪੱਤੇ ਪੱਛਦੀ ਫਿਰਦੀ ਚੰਦਰੀ ਰੁੱਤ ਕੰਡਿਆਲੀ।

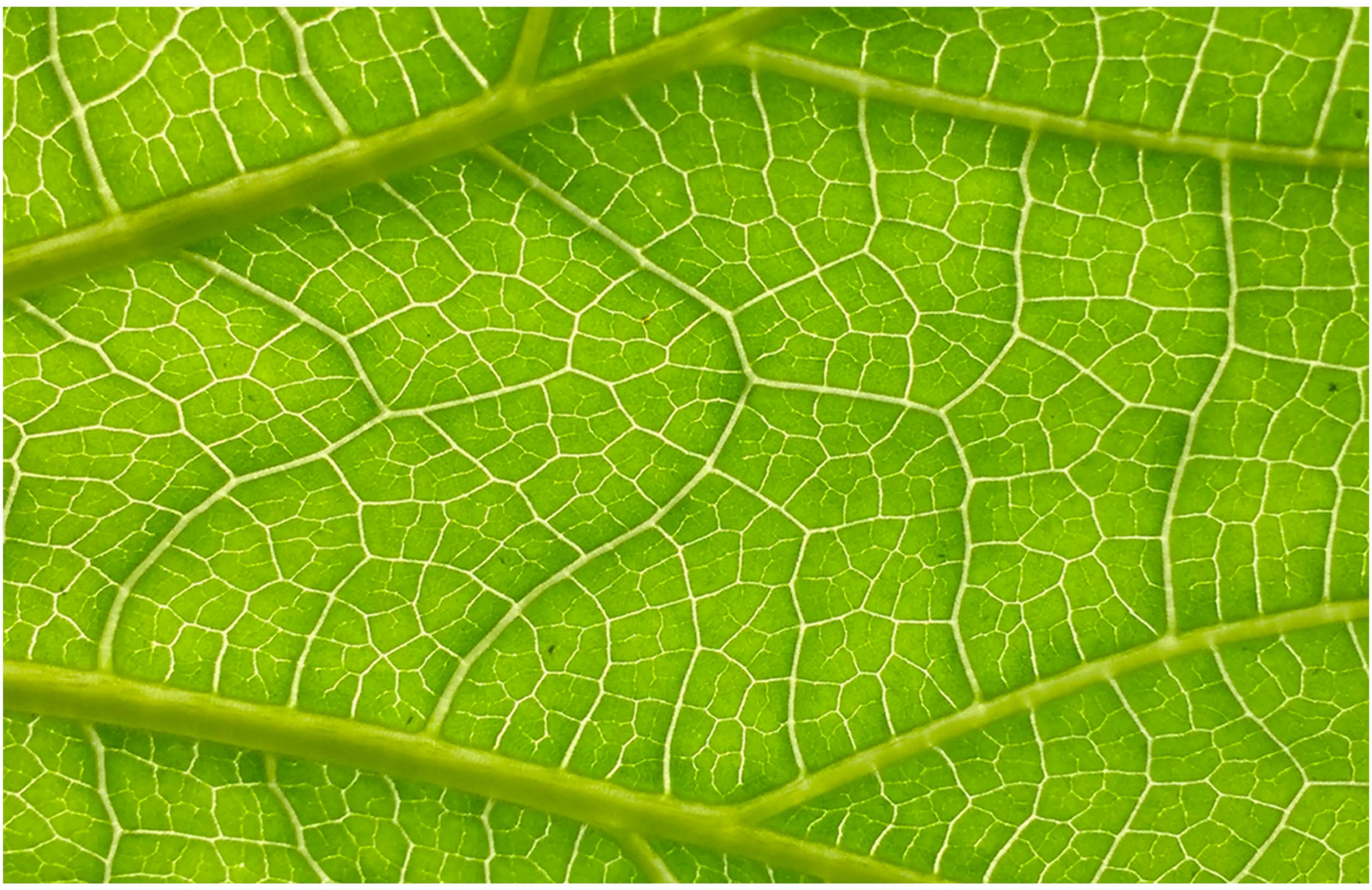
ਕਿੱਧਰ ਤੁਰ ਗਏ ਬੱਦਲ ਕਾ਼ਲੇ, ਰੁੱਸੀਆਂ ਜਾਪਣ ਕਿਣ ਮਿਣ ਕਣੀਆਂ।
ਧਰਤ ਤਰੇੜਾਂ ਪਾਟੀ ਵਿਲਕੇ, ਤੜ਼ਫ਼ੇ ਜਾਨ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਬਣੀਆਂ।
ਆ ਗਾਈਏ ਮਲਹਾਰ ਰਾਗ ਨੂੰ, ਸੁਣਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਮੀਹ ਹੈਂ ਵਰ੍ਹਦਾ,
ਨਾਲ ਉਮੀਦਾਂ ਜੱਗ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ, ਛੱਡੀਂ ਨਾ ਆਸਾਂ ਦੀਆਂ ਤਣੀਆਂ।

ਗਾ ਵੀਰਾ ਮਲਹਾਰ ਕਿ ਧਰਤੀ ਨੱਚੇ ਅੰਬਰ ਗਾਵੇ।
ਰਾਗ ਖ਼ਜ਼ਾਨਿਉਂ ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਰੂਹ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਵੇ।
ਡਲ੍ਹਕਣ ਪੱਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮੋਤੀ ਸ਼ਬਦ ਅੱਲਾਹੀ ਸੁਣ ਕੇ,
ਇਕੋ ਹੀ ਅਰਦਾਸ ਕਿ ਖੇੜਾ ਹਰ ਦਿਲ ਹਿੱਸੇ ਆਵੇ।

ਗ਼ਮ ਦੇ ਕੀੜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੱਤ ਹਰਿਆਲੇ ਕਰੇ ਛਾਨਣੀ।
ਕਰਕ ਕਲੇਜੇ ਮਹਿਰਮ ਬਾਝੋਂ, ਹੋਰ ਭਲਾ ਹੈ ਕਿਸ ਜਾਨਣੀ।
ਵੇਖ ਲਵੋ ਪਰਛਾਵਿਆਂ ਪੱਲੇ, ਓਹੀ ਗ਼ਮ ਦੇ ਦਰਦ ਬਰਾਬਰ,
ਮੱਸਿਆ ਪੁੰਨਿਆ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ, ਜ਼ਖ਼ਮ ਕੁਰੇਦੇ ਰਾਤ ਚਾਨਣੀ।

ਕਿਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਕਰਦੀ ਕੁਦਰਤ, ਹਰ ਪੱਤਾ ਹੈ ਅਜਬ ਕਹਾਣੀ।
ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਏਦਾਂ ਲੱਗਦਾ, ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਸਾਰਾ ਉਲਝੀ ਤਾਣੀ।
ਪਰ ਮਿੱਟੀ ਸੁਲਝਾਵੇ ਗੁੰਝਲ, ਭਟਕ ਰਹੇ ਕਿਉਂ ਬਰਖੁਰਦਾਰੋ,
ਜੇਹਾ ਬੀਜੋ ਤੇਹਾ ਪਾਲਣ, ਮੇਰੇ ਸੰਗ ਮਿਲ ਪੌਣ ਤੇ ਪਾਣੀ।

ਬਿਰਖ਼ ਬਰੂਟੇ ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੇ, ਵੱਖਰਾ ਵੱਖਰਾ ਸਭ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ।
ਕੁਝ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਹਿੱਕੜੀ ਸੁੱਤੇ, ਕਣੀਆਂ ਦੀ ਪਤਰਾਲੀ ਛਾਂ ਹੈ।
ਸੁਰਖ਼ ਲਬਾਂ ਤੇ ਲਾਲੀ ਟਹਿਕੇ, ਪੱਤ ਕੇਲੀ ਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਮੈਨੂੰ,
ਸਾਡੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਾਡੀ ਵੀ ਇਹ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਹੈ।

ਮੈਂ ਜਾਵਾਂ ਬਲਿਹਾਰੇ ਕਾਦਰ ਵਿੰਗ ਵਲੇਵੇਂ ਵੱਲਾਂ ਵ਼ਲੀਆਂ।
ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਹਲਵਾਈ ਏਥੇ ਹੋਵਣ ਸਬਜ਼ ਜਲੇਬੀਆਂ ਤ਼ਲੀਆਂ।
ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਵੇਖੋ, ਕਿੰਨੇ ਰੂਪ ਵਟਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,
ਪੱਤ ਹਰਿਆਲੇ, ਤਾਰਾਂ ਅੰਗ ਸੰਗ ਮਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਗੋਦ ਚ ਪ਼ਲੀਆਂ।

ਬਿਰਖ਼ਾਂ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵੇਖ ਲਵੋ ਕਿੰਜ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਸ਼ਾਇਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਇੰਜ ਹੀ ਸੂਰਜ ਗੋਦੀ ਬਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਕਾਦਰ ਕੁਦਰਤ ਕਰੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ, ਤਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਵੇਖੇ,
ਚੰਦਰਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਗੁੱਸੇ ਅੰਦਰ ਖਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਤ ਪਿਆਂ ਤੇ ਨੀਂਦਰ ਖ਼ਾਤਰ, ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਕਾਸ਼ ਤਾਣਦਾਂ।
ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਏਹੀ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਮੈ ਤਾਂ ਏਨੀ ਬਾਤ ਜਾਣਦਾਂ।
ਕੁਦਰਤ ਤੇਰੇ ਰੰਗ ਨਿਆਰੇ, ਖ਼ਵਾਬ ਖ਼ਿਆਲ ਖਿਲਾਰੇਂ ਕਿੰਨੇ,
ਤੇਰੀ ਬਰਕਤ, ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕਣ ਕਣ ਚੋਂ ਵਿਸਮਾਦ ਮਾਣਦਾਂ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲੋਕੀਂ, ਬਾਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਛਤਰੀ ਤਾਣ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਬਦਕਿਸਮਤ ਨੇ, ਭਿੱਜਣ ਤੋਂ ਜੋ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਰੱਬ ਦਾ ਸੁਖਨ ਸੁਨੇਹਾ ਲੈ ਕੇ ਮੇਘਦੂਤ ਹੈ ਵਿਹੜੇ ਆਇਆ,
ਕੁੱਲ ਧਰਤੀ ਜਦ ਕਾਗਦ ਬਣਦੀ, ਪਰ ਇਕ ਕੋਰੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਵੀਰ ਮੇਰਿਆ, ਏਨੀ ਸੋਹਣਿਆ ਰਹਿਮਤ ਕਰ ਦੇ।
ਵਰ੍ਹ ਕੇ ਕਿਣ ਮਿਣ ਲਾ ਦੇ ਰੌਣਕ ਤਪਦੀ ਧਰਤੀ ਜਲ ਥਲ ਕਰ ਦੇ।
ਜੰਤ, ਪਰਿੰਦੇ, ਮਾਣਸ ਦੇ ਮੂੰਹ, ਤੂੰ ਹੀ ਪਾਉਨੈਂ ਅੰਨ ਤੇ ਪਾਣੀ,
ਸਿੰਜ ਦੇ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦਾ ਵਿਹੜਾ, ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭੜੋਲੇ ਭਰ ਦੇ।

ਰਾਤ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਅੱਥਰੂ, ਕਤਰਾ ਜਿਵੇਂ ਤਰੇਲ ਦਾ।
ਲੁਕਣ ਮੀਚਾਈਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੂਰਜ ਖੇਡਾਂ ਖੇਲ੍ਹਦਾ।
ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤ ਕਮਾਲ ਹੈ, ਪਲਟੀ ਕੈਸੀ ਮਾਰਦਾ,
ਘੁੰਮਦਾ ਪਹੀਆ ਵਕਤ ਦਾ ਵਿੱਛੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮੇਲਦਾ।

ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ, ਰਸ, ਰੰਗ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋਈਆਂ।
ਰੂਹ ਤੇ ਕਿਣ ਨੂਰ ਬਰਸਿਆ, ਚਾਰੇ ਬਾਹੀਆਂ ਰੌਸ਼ਨ ਹੋਈਆਂ।
ਨੱਚਦੀ ਤਿਤਲੀ, ਭੰਵਰੇ ਗੂੰਜਣ, ਫੁਲਵਾੜੀ ਵਿੱਚ ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ,
ਧੜਕਣ ਅੰਦਰ ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਕਾਦਰ ਮਿਹਰਾਂ ਆਪ ਪਰੋਈਆਂ।

ਗੋਲ ਮਟੋਲ ਬਣਾਏ ਵੇਖੋ, ਕੁਦਰਤ ਰਾਣੀ ਕੈਸੇ ਪਹੀਏ।
ਆਓ! ਰੀਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰੀਏ, ਵੱਖਰੇ ਰਹਿ ਕੇ ‘ਕੱਠੇ ਬਹੀਏ।
ਪੱਤਾ ਪੱਤਾ, ਵਰਕਾ ਵਰਕਾ, ਚਾਰ ਚੁ਼ਫ਼ੇਰੇ ਸ਼ਬਦ ਪੁਕਾਰਨ,
ਅੱਖਰੋ! ਰਲ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣੋ ਹੁਣ, ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਰਲ ਕੇ ਸਹੀਏ।

ਸੁਰਖ਼ ਜਹੇ ਕੁਝ, ਚਿਹਰੇ ਮਿਤਰੇ, ਕੁਝ ਕੁ ਪੱਤ ਹਰਿਆਲੇ।
ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੇ ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਜਣ ਕੇ ਮਾਂ ਧਰਤੀ ਸਭ ਪਾਲੇ।
ਜੋ ਉਪਜੇ ਸਭ ਬਿਨਸੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮਿੱਟੀ ਅੰਦਰ ਮਿੱਟੀ,
ਇਹ ਪਲ ਜਾਣ ਮਾਣ ਲੈ ਜਿੰਦੇ, ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣੇ ਭਾਲੇ।

ਧਰਤੀ ਦਾ ਹਰ ਕਿਣਕਾ ਜਾਗੇ, ਏਥੇ ਕੁਝ ਬੇਨੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਜਾਗਣ ਵਾਲੀ ਅੱਖ ਨੇ ਦੱਸਿਆਂ, ਕਿਹੜਾ ਜ਼ੱਰਾ ਤੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਪੱਤ ਹਰਿਆਲੇ ਪਾ ਗਲਵੱਕੜੀ, ਅੰਬਰ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ,
ਸਾਡੀ ਪਾਲਣਹਾਰੀ ਮਾਂ ਦਾ, ਘਰ ਵੀ ਏਥੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੱਚ ਮੰਨਿਉਂ ! ਜੋ ਕਣ ਕਣ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ, ਮੈਂ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਪੜ੍ਹਿਆ।
ਰੂਹ ਸਰਸ਼ਾਰ, ਸਦੀਵੀ ਰੰਗਣ, ਧੁਰ ਮਨ ਅੰਦਰ ਚੇਤਰ ਚੜ੍ਹਿਆ।
ਸੁਣੋ ਸੁਨੇਹਾ, ਲੈ ਕੇ ਆਏ, ਫੁੱਲ ਮੌਸਮ ਦੀ ਸਾਹੇ ਚਿੱਠੀ,
ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤੋਂ ਬਲਿਹਾਰੇ, ਟਾਹਣੀ ਟਾਹਣੀ ਕੀ ਕੁਝ ਜੜਿਆ।

ਰਾਤ ਦੀ ਲੋਈ ਪਾਟ ਗਈ ਹੈ, ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਛਿਪ ਗਏ ਤਾਰੇ।
ਨਾਚ ਅਲੌਕਿਕ ਕਰੇ ਬਨਸਪਤਿ, ਰੂਹੇ ਮਚਲਣ ਸੁਪਨ ਕੁਆਰੇ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ, ਕਣ ਕਣ ਵਿੱਚ ਵਿਸਮਾਦ ਨਿਰੰਤਰ,
ਹੇ ਜਗਦੀਸ਼! ਅਸੀਸ ਦੇ ਸਦਕੇ ਰਹਿਮਤ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਿਆ ਸਾਰੇ।

